

OUR LIFE

НАШЕ
ЖИТТЯ

IN THIS ISSUE :

- A. PETRIVNA: Crusade in Defense of Freedom
O. ZALIZNIAK: Sophie Rusova
O. Ч.: Жінки в Укр. Центр. Раді
M. ПАСТЕРНАК: Діти на роздоріжжі
E. БЕРЕЖНА: Професор Кричевський
I. ЧОРНОБРИВЕЦЬ: Різдвяний лист

Січень Ч. 1 January

1953

НАШЕ ЖИТТЯ

PIK X. СІЧЕНЬ, 1953 Ч. 1.

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць

Редагує редакційна колегія

Листування й передплату висилати на адресу:
866 N. 7th St. Philadelphia 23, Pa.**НЕЗНАЧНА ПІДВИШКА ПЕРЕДПЛАТИ
У 1953 Р.****Передплата у Злучених Державах Америки
для членок Союзу Українок Америки
залишається в 1953 р. 2.50 дол.**Річна передплата для нечленок 3 дол.
Передплата в Канаді ..... 3 дол.
Піврічна передплата в ЗДА
й Канаді ..... 1.75 дол.
Річна передплата в Англії
й Австралії .... . 1 ф. ст.
Річна передплата у Франції 800 фр.**OUR LIFE**

VOL. X. JANUARY, 1953 No. 1.

Edited by Editorial Board

Monthly publication of the Ukrainian National
Women's League of America, Inc.

866 N. 7th St. Philadelphia 23, Pa.

Subscription in the United States for members
\$2.50 per year; non-members \$3.00 per year, half
year \$1.75. Subscription in Canada \$3.00 per year,
half year \$1.75. Subscription in England and
Australia 1 pound sterling, per year. Subscription
in France 800 francs, per year.Entered as second class matter July 8, 1944,
at the Post Office at Philadelphia, Penna.,
under the Act of March 3, 1879.**ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"****КАНАДА:**
Mrs. Lewka Romanyk
263 Russell Hill Rd.
Toronto, Ont.
Canada**АНГЛІЯ:**
Mrs. I. Witoszynsky
30, Keighley Rd.
Bradford, Yorks.
England**ФРАНЦІЯ:**
Mme. O. Kolankovsky
32, rue Feutrier
Paris 18
France**АВСТРАЛІЯ:**
Mrs. I. Pelensky
136 Forest Rd.
Arncliffe, N.S.W.
Australia**З М І С Т**

О. Кисілевська: У велику ніч...	1	Зірка: Застеляйте столи...	.17
О. Лятуринська: 22. січня	2	Є. Янківська: Як плекати шкіру зимовою порою	.18
М. Головінська: На Утреню	2	Різдвяна ялинка	.18
О. Ч.: Жінки в Українській Центральній Раді	3	Українська вишивка: Вишивана блюзка.	.19
М. Б.: Нескінчені	5	Н. Костецька: М'ясо печене...	.21
М. Пастернак: Діти на роздоріжжі.	7	Л. Гаєвська: Сніжинки...	.22
Л. Б.: Знову вишивка...	9	Н. Забіла: Сніговик.	..23
Орися: Різдвяний дарунок.	.10	А. Шіль: Історія старої ялиці.	.24
Е. Бережна: Професор Кричевський	.11	January 22, 1918—1919	.25
І. Чорнобривець: Різдвяний лист...	.12	Anna Petriwna: Crusade for freedom	.25
К. Гардецька: В розмові з авторкою „Сефти“	.13	O. Zalizniak: Sophie Rusowa	.26
Із листів до Редакції.	.14	Children in Communist Servitude	.26
К. Гардецька: Нові книжки	.14	М. Зибачинська: На суд життя!	.27
По всьому світі.....	.15	Із життя наших централей.	.28
Меймі Давд Айзенгавер....	.15	О. В.: Різдвяний Базар у Парижі.	.29
		Христос Раждається!	.30
		При громадській роботі...	.31

У Велику Ніч...

Сьогодні весь вільний, християнський світ торжественно святкує велике свято народження Божого Дитяти.

А в українських родинях величезний звичай, що в ці дні збирається в батьківському домі вся родина. Зіжджаються діти, щоб засісти з батьками спільно до святої вечері, хочби їх ділили далекі простори.

Старим українським звичаєм ми символічно ділимося з усіма свяченою просфорою й передаємо слова, які незмінно говорили при цьому наші батьки, діди, прадіди: „Дай Боже ці свята щасливо опровадити і других у мирі та радості діждати!“

Та час і наше серце велить нам додати ще й інше бажання. Дай Боже, щоб скінчилися наші стоаждання, щоб на другий Свят-Вечір зібралися в українській хаті всі українські діти. Ми віримо, що так буде! Віримо, бо багато вказує на те, що той гаряче бажаний і очікуваний час прийде, що він уже зближається. Віримо, що вневдовзі всі разом заспіваємо нашу стародавню коляду „Бог предвічний“ І понесеться ця коляда усіма українськими землями, від Карпат аж по Дін.

Сьогодні мовчить Україна. Большевицько-московський о-

купант переслідує український нарід так, як переслідував, хотів вбити Дитя Боже поганський цар Ірод. Але як безсильним показався Ірод і давні поганські володарі, так само безсильний сьогодні супроти твердості й непохитності українського народу є й сьогоднішній большевицький цар московський. Не приймається теж у світі його поганська наука. Натомість тріюмфує в повній хвалі віра в Бога і його всемогутність. Це найкраще можемо бачити в часі великих свят. Церкви всіх віроісповідань цілого світу переповнені. І в нас теж, хоч українські свята припадають у державні будні дні, то однак жодна держава не боронить нам кинути роботу у цей час і відсвяткувати наші свята по нашому давньому звичаю.

Тимто українські церкви в наші рокові свята переповнені. Тимто у Свят-Вечір кожна українська родина, в якій частина світу вона не жила б, засідає у Свят-Вечір до святої вечері, що її дбайлива українська мати господиня приготувала по давньому нашому звичаю. І лунає наша коляда по всіх далеких світах, й чаруємо, захоплюємо світ красою нашої пісні, нашого обряду й нашими висо-

ко культурними звичаями. Ми, українські жінки, бережемо наші традиції й звичаї, як найбільші скарби, що ми їх забрали з собою в далекі світи з незабутнього рідного дому. І прийде час, коли ми ці скарби віддамо новому українському поколінню, яке в нинішніх важких умовах не має змоги з глуми познайомитися й їх належно оцінити.

Усі наші думки, всі бажання у цих святочних днях звертаються з тугою на рідну землю й очі заходять сльозами на спогад про рідний нарід і те, що йому приходить переходити. Але водночас ми горді на непоборність українського народу й усіма силами й доступними нам способами стараємося підтримати його. У святочні дні по церквах й по українських хатах лунає нова, створена ще на рідних землях коляда:

„Радуйтеся, добрі люди,
Бо прийшов Христос Бог,
Що з неволі і тривоги
Спасати буде.“

Й ми твердо віримо, що наші терпіння й наші гарячі молитви не будуть даремні і наша українська родина вневдовзі зійдеться разом в рідній вольній батьківській хаті!

Олена Кисілевська

Головна Управа Союзу Українок Америки шле Різдвяний привіт і побажання всього блага в Новому Році, Управам Відділів і членкам нашої організації.

Нашій Дорогій Сеніорці, Вельмидостойній п. Олені Кисілевській, голові Світової Федерації Українських Жіночих Організацій, (СФУЖО), членам Головної Управи і Організаціям-членам СФУЖО, сердечні святочні привітання й побажання успішного Нового Року.

Шле щирі побажання посестрам у Канаді та усім що їх займанці вигнали з Рідної Землі на скитання по світу та тягарі нового поселення.

Вітає з Різдрвом Христовим і Новим Роком усе наше громадянство.

Редакція й Адміністрація журналу НАШЕ ЖИТТЯ передає сердечні Святкові побажання своїм співробітникам, передплатникам і читачам журналу й його кольпортерам.

Відкіль з'явилося, ззялось
давно забуге і закляте?
Яке забило джерело
води живої? — Не вгадати.

Так на руїні з лихоліть
рясніє ранньою весною
квапкий препишний буйноцвіт
і дивини і звіробою.

Із небуття, з-під клятьб сторіч,
неначе крокус із-під снігу,
воскрес народ ураз, за ніч,
й до сонця підійняв лодигу.

Поглянеш: вколо ще зима,
ще прийде сніговій сердитий.
Дарма, дарма, усе дарма! —
Народ воскрес, щоб жити, жити!

15. I. 1948.

Марія Головінська

На Утреню

На подвірі свіжі сліди ходаків, відхилені ворота, а біля воріт — смерека у снігу.

У хаті, на білій скатерті, у срібних ліхтарях, догоряли воскові свічки. У печі палахкотів вогонь. Будильник пересунув вказівку поза четверту годину і вона преспокійно йшла у дальшу дорогу.

— Старенька, старенька, чи паламар уже взяв ключі до церкви?

— Вже, вже.

На ногах панотця вилискували чоботи та стукали по підлозі. Доня протерла очка. Має йти до церкви...

Та заки панотець натягнув футро й шапку, вона стояла побіч, окутана добрими руками мами.

— І чого він ще не дзвонить? — вискочила думка, коли панотець узяв доню за руку.

Вона глянула на віконця, вкриті срібним квіттям та листками папороті, на ялинку в куті, на ляльку, що ще спала у своєму ліжочку та й пішла до дверей.

По стежечці скрипіли чоботи тай палиця у снігу, скрипів сніг

під ногами дівчатка і творились ямки від малих ніг, коли хотіла йти побіч.

Стежечка була вузенька.

Недалеко перед ними відкидав паламар лопатою сніг, що засипав стежечку попід гору аж до церкви. Ключі дзвонили в його руках.

А все дальше під гору приставав панотець. Блукав зором по розкинутих хатах у стіп гори, то понад гору ген-ген до Бескида.

— Чому думає тепер про село? — гляділа у добрі очі, але не питалась.

Хати мов зібгані люди в кожухах стояли, несміливо гляділи перед себе. І жаль давив серце панотця. Думав про те, що молоде покоління, яке виростало на його очах, не зазнає гарзду-добра, як і його.

Очі побігли по верхах. Паламар добився до церкви. Дівчатко притулилося до кожуха. Вдарили дзвони:

“Христос Раждається”.

Усміхнувся панотець. Народився Христос — надія на краще життя для людей для його села...

— Христос Раждається, прошепотіли його уста і цей шепіт осів на хвилях дзвонів. Вони розкидали його по збочі, по цей і той бік гори, ген-ген до Бескида. І понад Бескидом усі смереки білими ангелами стали, у їх коронах звиздоньки заблистіли...

— Славім Його і одна звиздонька за другою зникала, поза Бескид ховалася.

Притулилося дівчатко ще більше, очі великі, великі стали.

— Ангели знад Бескида злетіли? Чому зірньки розгубили?

Дрижачі уста притулились до чоленька доні й добре, любо стало.

— Чи ж не знаєш, що сонце має зійти і тому зорі зникають?

І показав рукою на схід, де Тростян, де Маківка.

— А чому не колядують?

Нічого доні не відповів, чогось задумався.

По загородах заблимали світла. Доріжками попри кущі каліни заскрипіли ходаки і чоботи та загомоніли люди.

Зарваниця 1939.

Жінки в Українській Центральній Раді

В історії людства бувають періоди упадку й періоди піднесення духового життя. В житті українського народу ми були свідками такого розквіту народних духових цінностей у 1917--1918 рр., — коли після бурхливих подій революції, століттями приспаний велетень-народ скидає окови й полуду з очей і творить своє власне нове життя, творить в такому широкому захваті, з такою швидкістю й смілому пориві, що найбільші оптимісти визвольного руху — цьому подивлялись. Це був час відродження нашої Батьківщини, час відбудови державної самостійності України.

Сила й велич цих визвольних змагань й досі мусить нам світити й бути дороговказом в хвилини зневіри й невдач.

Силами активних сил українського визвольного руху (що до революції були в підпіллі Т-во Українських Поступовців, Стара Громада, Молодечі студентські Громади і політичні партії) вже на початку березня (17. III. 1917 р.) створено в Києві всеукраїнську громадську установу — Центральну Раду під головуванням проф. М. Грушевського. Центральна Рада містилася в будинку Педагогічного Музею в Києві при Володимирівській вулиці.

Спочатку до складу Центральної Ради увійшли тільки делегати від київських громадських і політичних організацій, але з дня на день склад Ц. Ра-

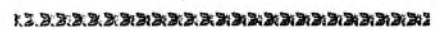
ди поповнювався делегатами тих численних зїздів, що відбувались у Києві (селянський, робітничий, військовий, педагогічний, земств і т. д.).

За почином Ц. Ради 17.—21. квітня 1917 р. скликано Всеукраїнський Національний Конгрес, який переобрав Центральну Раду, що була вже дійсною представницею української нації. З-поміж себе Ц. Рада обрала (виділила) Малу Раду, себто виконний комітет Центральної Ради в кількості 30 осіб. Створення Центральної Ради мало колосальне значення — це був керівний центр творення української державності, це був символ самостійності, що виявляв волю всього українського народу.

Тогочасні події покликали до праці в відбудові „своєї хати“ — Української Держави — все свідоме й активне українське жіноцтво. Українська жінка працювала у всіх ділянках організаційного громадського життя: в шпиталях, „Просвітах“, школах, читальнях, видавництві, пресі і т. інше, працювала самовіддано й жертвенно. А головне — відродження Батьківщини вимагало праці від жінок ще й на державницькому полі — жінки пішли нарівні з чоловіками творити свою Державу, жінки як члени Центральної Ради взяли участь в її організаційній роботі та в обговоренні й вирішенні усіх тих важливих питань, що життя поставило перед першим україн-

Людмила Старицька-Черняхівська

ським парламентом — Центральною Радою.

Жінкам не треба було виборювати **право** увійти до Цент. Ради — їх делегували, їх вибирали від різних організацій й українських громад нарівні з чоловіками, бо еманципаційний рух того часу невідривно зв'язаний із загальним визвольним рухом і жінка працює в ньому разом із чоловіком, здобуваючи свої права.

З часу творення Цент. Ради й до її розв'язання (березень 17. 1917 р. — квітень 1918 р.) у Цент. Раді було 11 жінок — це все визначні українські громадські діячки, більшість із них киянки: Русова Софія, Старицька-Черняхівська Людмила, Мірна Зінаїда, Грушевська М., Грушевська О., Пашенко О., Любинська, Нечаївська, О'Коннор-Вілінська Валерія, (двох прізвищ не знаю, можливо, що це були Яновська Л. й Ішуніна М.). Дві з них — Старицька-Черняхівська і Мірна увійшли до складу Малої Ради.

Трудно вповні відділити працю жінок від загальної праці в Цент. Раді. Виконували вони всі покладені на них завдання не тільки точно, а й самовіддано, як святий обов'язок. Але в деяких ділянках праці Ц. Рада здебільшого жінкам пришло-

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

ІЗ ВЕЛИКИМ СВЯТОМ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

Вас і Вашу Родину щиро вітаємо!

З НОВИМ РОКОМ

сердечно поздоровляємо та щастя
й здоров'я бажаємо!

СІЧЕНЬ, 1953

УКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕСОВИЙ
КОМІТЕТ АМЕРИКИ

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA

ся винести всю тяготу на своїх плечах. Для прикладу хочу вказати на ту участь: Організаційна праця по підготовці до скликання Всеукраїнського Національного Конгресу (17.—21. квітня 1917 р.). Мірній З. (що була в Малій Раді) доручено організацію зустрічі понад 1000 делегатів на станціях залізничних і парохідних (річних), що приїздили з провінції (селяни, робітники), їх розташування по безкоштовних мешканнях, прохарчування і т. д. З. Мірна виконала це доручення досконало за допомогою жінок і молоді, що працювали при Ц. Раді. Зустріч делегатів, їх розміщення — все було переведено дуже добре.

Другий яскравий приклад праці жінок — це блискавична організація й переведення „Дня Національного Фонду“, що дало збірку потрібних грошей для Цент. Ради. Це опрацювали члени Малої Ради — Старицька-Черняхівська й Мірна з участю всіх жінок. Старицька-Черняхівська була головою комітету влаштування дня „Н. Ф.“ Мірна — скарбником. Старицька-Черняхівська пише відозви, гарячі заклики, їздить і сама для організації в інші міста України. І, як вислід, в один день проведено по всій Україні збірку. У Києві збірка продовжувалася 3 дні, а в ці дні — вистави, відчити і т. ін. Людність жертовно відгукнулася на цей заклик — давали одноденний свій заробіток, жертвували по 1.000 карбованців, віддавали золоті речі і т. ін. Центр. Рада дістала в короткому часі потрібні фонди. Оці яскраві приклади зясовують працю жінок в Ц. Раді, не кажучи вже про повсякденну роботу, що її перевели жінки разом з усіма членами на протязі всього існування Ц. Ради.

Тепер коротенько про згаданих жінок-членів Ц. Ради:

Марія Грушевська, дружина проф. Михайла Грушевського, походила зі священничої родини Вояковських в Галичині. Мала середню освіту й була по фаху вчителькою. У Львові брала участь у початковій праці Клубу Русинів разом із Ма-

рією Білецькою та Герміною Шухевиченою. Пізніше присвятила багато часу вихованню дочки Катерини, яка не відвідувала ніякої школи, а вчилася дома під доглядом батьків та спеціальних учителів.

Ольга Грушевська, дружина проф. Олександра Грушевського, з вищою освітою, дописувала на історичні й літературні теми до українських журналів, співпрацювала при оснуванні українського університету в Києві.

Любинська, педагог, українська діячка.

Мірна Зінаїда, (1875—1950), освітня діячка, працювала від 1910 р. в Києві в Т-ві дитячих садків, у Т-ві недільних шкіл та Т-ві охорони жінок. Підчас війни включилася у працю Т-ва допомоги жертвам війни. На еміграції очолювала Український Жіночий Союз у Празі та провела з ним велику харитативну роботу. Відома з журналістичних праць у жіночій та загальній пресі. Поклала заслуги у праці для Музею Визвольної Боротьби України, як член управи, вже в окупованій Празі.

Нечайська, педагог, делегована вчительським зїздом.

О'Конно-Вілінська Валерія, (1866—1931), із давнього шляхетського роду, предки були ірландці, замолоду включилася в літературний рух. Перша почала писати пєси для дітей. Майстерні були її сценічні імпровізації, напр., „Вечорі старовинної музики“, з яких користав також М. Лисенко для своїх музичних етюдів. Завжди громадськи активна, вона очолювала в один час Українську Національну Жіночу Раду на еміграції. Тут же написала вона свій мемуарний твір „Лисенки і Старицькі“, де змалювала життя і гоубот цих визначних українських родин. Згинула трагічно в Подєбрадах.

Пашенко-Шульмінська Олімпія, педагог, делегована від учительства Кам'янецьчини, відома з журналістичних праць, проживала пізніше в Дубні на Волині.

Русова Софія, проф., (1856—1940) нар. на Чернигівщині,

предки були шведи. Відома письменниця, вчений педагог по дошкільному й позашкільному вихованні, голова Національної Ради українського Жіноцтва, проф. у Фребельському Інституті в Києві та на курсах дошкільного виховання по багатьох містах України, проф. в Педагогічному Українському Інституті в Празі на еміграції. Організаторка дитячих садків на Україні. Русова залишила багато друкованих літературних і педагогічних праць. У Цент. Раді — працювала в освітніх комісіях. Своїми педагогічними й публіцистичними працями та громадською невтомною діяльністю заслужила признання цілого українського громадянства. 1922 р. емігрувала, жила й умерла в Празі.

Старицька-Черняхівська Людмила, (1868—1941), талановита письменниця (історичні драми), з давнього українського шляхетського роду, дочка письменника Мих. Старицького. Відома, як визначна українська громадська діячка, енергійна організаторка й пропагандистка, незрівняна, як промовець („український соловей“ — її називали). Жінка великого серця й розуму. Засуджена 1930 р. у процесі СВУ, у 1941 р. підчас відступу більшовиків жорстоко замордована. **О. Ч.**

ЛУКЖ ДБАЄ ПРО ЗВ'ЯЗКИ З КАТОЛИЦЬКИМ СВІТОМ

Голова Ліги Українських Католицьких Жінок у Канаді п. Марія Дима взяла участь у зїзді Ліги Католицьких Жінок Канади, що відбувся у жовтні м.р. у Ріджайні, Саск. П. Дима дістала запрошення від голови Ліги п. Гаттон та директора Ліги, єпископа Коди. Злочила привіт від українських жінок-католичок, що викликало помітне враження. Забираючи слово в дискусіях, підкреслювала всюди становище українців-католиків. Місцева преса відмітила її виступ дуже прихильно.

Нескінчені

Різдво! Хто не знає й не розуміє цього слова! Хто не очікував Свят-Вечора, зачарованого великою таємницею народження Христа! Скільки ж то радости, сміху, втіхи й надії приносило кожного року це свято! Усі, старі й малі, бідні і багаті, друзі й вороги на той день ніби близькими ставали. Радість і надія зривувала всіх.

Хіба ж не однаково приступали всі до підготовки? Стелили сіно під настільник, клали дідуха на підлогу, ставили сніг у куті, кидали кутю на стелю. Свічки горіли на святочному столі, де пишалося дванадцять страв. Не вишуканих, не видуманих приписів, але таких, як їх родила здавен-давня українська земля.

Яка торжественна була свята Вечеря! Її не заколючували різні земські справи. Побаження складали діти батькам, батьки дітям, господарі гостям, а гості господарям. У спільній молитві вносили свого духа до Бога. При кінці Вечері лунало могутнє „Бог Предвічний“ Співали всі і все. Не було ніодного живого на нашій землиці, що не проспівав би колядки в той вечір. Під шум Дніпра, Кубані, Тиси, Березини співало все, оповите одним спільним бажанням.

Та бажання дозрівають у чин, мрії перетворюються в дійсність. Як воно завжди буває, за мріями слідує діло. Може під звук подій, що потрясають землею, етером і водами, людина починає скоріше думати і прискішено діє. І коли приходить Різдво, те велике родинне

свято, воно вже має інший зміст і чар. Воно теж єднає старого й малого і промінює радістю і теплом. Але яке воно інакше!

У трикутнику трьох повітів, Перемишлян, Камянки Струмилової й Зрочева святкували. У хаті Михайла зібралося трохи молоді, щоб веселіше було. На дворі сильний мороз, місяць виразний, звізди світять. Ясно надворі, як у день. Повечеряли й заколядували, все по стародавньому. Але всі немов духом не були причасні. Щось чаїлося, на когось чекали.

На село налягла тиша. — Якраз час, каже господар. Доро-

фони. Марш був так обчислений, щоб на день важка була скрита в лісах. Звичайно в тому часі міняли коней і змінюли фірманів, які змучені вертались додому, приходили нові.

„Гості“ в домі Михайла чекали знаку. Хвилини й години минали в напруженні. Чекали! Хлопці жартували, а дівчата картали їх за те. Та по хвилині тиші знов падало слово, заввага, а то й дотеп. Напоужена увага чекала якоїсь дії.

Може й тому вийшов Михайло на двір. Спинився в тіні подвіря й витягаючи шию понад рамена, надслухував. Кожний шелест, звук, гамію, що надходив, провірював. Що це — шелест вітру, гавкіт собаки, чи людський крок? Очі проонизували усі проходи. Хотіли вичити чи не наближається зелений мундур німця, бо це не лише була смерть його й молодих, але й валка пропала б.

— Німця хочемо позбутись, подумав. А зі сходу суне другий. Чи дамо раду на два боки?

Він зідхнув. — Боже, чому ж то нам не вільно любити свого народу? Та ж земля ця наша,

га замерзла, нарід ніби святкує роботи пильної нема, якраз час і добре можна перепровадити! Бо саме на Свят-Вечір 1944 переїздила валка 430 підвод із Карпат на північ. Їхали бічними дорогами, щоб не стрінутись із наїздником, а все ж зібрались у валку, щоб їх хтось не напад Везли зброю. Командант кожного району мусів щасливо перепровадити через свій терен, а там передавав другому.

Тож хлопці й дівчата чатували і супроводжали. Обставлені були роздоріжжя, мости, теле-

Високоповажаній Голові Централі СУА
п. Олені Лотоцькій
Редакції журналу „Наше Життя“
і всьому зорганізованому жіноцтву СУА
ВЕСЕЛИХ СВЯТ ХРИСТОВОГО РОЖДЕСТВА
і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

бажає

УПРАВА і ЧЛЕНКИ 47 ВІДДІЛУ СУА ім. Л. УКРАЇНКИ
в Рочестер, Н. Й.

споконвічна! Руками нашими оброблена, потом нашим, слізами скроплена. Чому карають синів наших?

І враз гострим ножом прошив біль його серце. Згадав бо як приїхали по найстаршого сина серед темної ночі. Вантажне авто чекало на дворі, а покійна його жінка підглянула, що в авті ще хтось є. Коли в метушні вантаження відхилилась завіса, пізнала трьох молодших синів. Двох взяли зі Львова, а третього сина з сусіднього села, де пристав. Повезли всіх чотирьох одним автотранспортом на схід. Чи живуть?

Він зняв руки. Ох, щоб та свята кров не пролилась надармо! Господи! прошепотіли його уста. Щоб я ще своїми старими очима побачив вільну Україну!

У хаті чекали. Хату залягала раз смертельна тиша, то знов вибухали сміхом і жартами. Кожен був насторожений і чуйний.

Та ось прийшов очікуваний знак. Добрий, щасливий знак! Камінь зісунувся з сердець. Всі відітхнули, очі зясніли і звернули їх на команданта. Він окинув оком і спинився на Михайлі.

— Ви дядьку, йдіть тепер скоро до нього, сказав тихо. — І візьміть дещо, додала Оленка, бо в нього вже по святах.

Командант вийшов і все миттю розійшлося. Тихо й непомітно, бічними вуличками. Михайло почекав, аж усі пішли, а тоді взяв пляшку і ще щось там і пішов до сусіда. Треба було його забавити й упоїти, щоб не мав охоти того вечора виходити на вулицю. Він сусід та й один не смів знати, що робило того вечора село.

За кілька годин повернулись. Слава Богу, щасливий вечір! Коли нарід вертався з церкви на Різдво, лежав сніг на полях і дорогах. Лише дорогою за річкою попід ліс неначе весілля вночі проїхало. Стирчали голі грудяки без снігу, здоптані й пооббивані, якби Бог знав, що там діялося. Та ніхто з односельчан не питався, ані не ди-

вувався, а чужі бічними дорогами не їздять.

Тепер прямували нею дві жінки по ночі. Закутані у грубі хустки. Здавалось, що йдуть у сусіднє село? Ні, у протилежному напрямку від новосілецької дороги. Там стояла величезна, багацька стодола. Оленка зручно відчинила двері, що засувались на засув і впустила другу жінку перед себе.

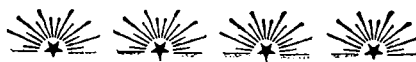
У столі була темрява. Пахло соломкою і порохом. Обі жінки минули засік, Олена витягнула збоку сніп. І ось показалась одна, друга скриня, а тут цілий ряд їх. Деякі з них замкнені, але другі в поспіху відкриті й поскидані. Треба було це все упорядкувати.

Оленка давала вказівки. Тут обережно, бо це скляні баночки. А це сама йодина, цього не треба перекидати іншими ліками. А ось перевязки, майже нічого не лишилось. Тут саме білля, я знаю.

Скоро порядкували жіночі руки. Не було часу вчора в темноті поскладати все на місце. Але Оленка цього пильнує. Бо так, то й напотемки видасть, що потрібне. А тепер бачить, що треба доповнити. І користає з кожної нагоди, щоб сюди забігти. Хоча в день воно незручно, але в таке свято люди не вештаються по дорозі.

Вона зголосить командантові, що все в порядку. Він уже давно тут не був, ще з часів полонених.

— О так, ще з того часу. І вона починає розказувати жінці, що сьогодні вперше тут із нею (треба ще когось впровадити), як то воно було з тими полоненими. Коли почали йти з табору з-під Холма, обдерті й голодні, тоді в Петра хаті зробили для них станину. А тиф уже шалів серед них. Багато з них скінчили таки в його хаті. Хлоплі вивозили трупів вночі в ліс, щоб не знайти Петра, бо ж за кусник хліба полоненому — куля.

— І тоді заразилась Петрова жінка, що ходила коло хворих, а разом із нею пішло й двоє їхніх дітей. Від того часу Петро не той став. Зовсім віддався справі. Він наш командант, Його ніхто не вибирав, але це зараз видно, хто вміє розказувати і той стає командантом. Коли він скаже піти в ліс, ми всі підемо.

— Візьміть і мене з собою, — сказала жінка тихо.

— Ви за старі, ліс приймає тільки молодих.

— Чи думаєш, Оленко, що старі не вміють вмерти за справу?

— Так, уміють, але ми не йдемо в ліс, щоб вмерти, лише щоб вибороти життя. Так, вибороти й закріпити життя для України!

Жінки скінчили роботу. Оленка розглянулася обережно через дірку в дверях, чи немає нікого на дорозі й обі жінки вийшли. Сутило. Швидкою ходою вони вийшли на гостинець. Розмова продовжувалась.

— Із цим чужинцем ми вже дамо собі раду, — сказала Оленка, — його кінець уже недовгий. А той, що надсудається — страшніший. З ним буде важка розправа. Коли б мені поійшлося стати віч-на-віч із ним, я йому сказала б:

— Не вирвеш Бога з серця, ані любови до нашої землі, бо на те не маєш сили. Не випубаєш лісів, ані не знищиш плів земних, бо випостуть дрові. Не мордуй людей, бо хоча й гинуть мільйони, то народу не знищиш.

— Дев'янадцять літ тобі, дівчино, — сказала старша жінка задумливо. — Звідкіля в тебе той розум і та відвага?

— Гого, розум приходить тоді, коли смерть в очі заглядає! А нам вона не раз уже заглянула в вічі. Та я не живу, коли я впаду, то на моє місце поійде Оля, а коли Оля впаде, тоді поійде Ганя і ми не скінчимось. Нас загартували сталю й голodom і ми вміємо видержати. А коли згинемо, то по нас поійдуть другі. Бо ми нескінчені.

Марія Б.

Діти на роздоріжжі

I.

У турботі за цьогочасне й майбутнє українського покоління на чужині висказують щораз частіше свої думки й поради не тільки батьки і виховники, але теж керівники молодечих організацій та визначні діячі церковних та світських установ. Справа вдержання дітей і молоді при рідній вірі і Народі стала вже актуальною проблемою усього національно свідомого українського громадянства на чужині. І багатством із нас стає щораз то ясніше, що зі змінами, які еміграція внесла в наше особисте, родинне і соціальне життя, мусять теж прийти зміни виховних форм, і метод, якими слід підготувати наші діти і молодь до життя на чужині, сьогодні і завтра. Багато з того, що було колись у Батьківщині самозрозуміле і правильне, сьогоднішня дійсність викривляє, або й зовсім відкидає. Під її твердим тиском наша настороженість до „новинок“ у виховній ділянці помітно слабне, підсвідомо шукаємо вже шляху до компромісу з новими вимогами.

Немає найменшого сумніву, що знання і вживання **рідної мови** є однією з важливих заporук зберегти наші діти й молодь перед відчуженням. Одначе знаємо такі випадки, що українська молодь, роджена в Західній Канаді, передусім та, що скінчила вищу школу, поправно володіє українською мовою, але українство є їй не тільки байдуже; буває, та молодь відноситься до всього, що українське, насмішливо, а то й із погордою. Інші знов випадки показують, що молодь українського роду в Східній Канаді слабо або й цілком не говорить по українськи, але має деяке знання української історії, географії, культури, знає про події останніх десяти років в Україні. Молодь та признається до свого українського походження і виявляє охоту колись

поїхати до країни своїх батьків.

В першому випадку знання української мови було справою цілком поверховною, зумовленою конечністю, бо батьки не знали і не вживали дома іншої крім української мови. В другому умовини хатні були такі, що діти вже в ранньому дитинстві почали говорити чужою мовою, а українську чули лиш принагідно. Але від батьків своїх, у хвилинах туги за Рідним Краєм, можливо навіть у чужій мові, слухали повні ніжності розповіді про Україну, її нарід, народні звичаї і мистец-

тво. У тому випадку свідомість походження і національне почуття виростало у глибині дитячої душі і в уяві створювало ясну візію країни їх батьків. Виходить, що вивчити мову і наказати її вживати — це ще далеко не вирішній засіб у зберіганні дітей при народі, далеко не сповнений обовязок батьків супроти родини і Народу. Неменш важливе є розвинути в дітей уже змалку почуття гордості з приналежности до народу батьків і прадідів. Звичайно, це глибоке почуття не виростає тільки з вивчення патріотичних віршів і крилатих

Заходами 22 Відділу США в Шиклго заложено в „Паблік Лайбрері“ український куток. Там знайшла місце пара українських ляльок, що їх вионала членка Відділу п. Анна Рубчак.

фраз, що їх діти, а часто й молодь, не дуже то розуміє. Тут головне показувати й розказувати у захопливий спосіб про матеріальні і духові цінності нашого народу і це не тільки для самого знання, але теж як протизасіб дитячому зацікавленню, а часто й захопленню чужим.

В житті української родини на еміграції слід використати всі нагоди для особливого підкреслення національної окремішності та показання краси українських звичаїв і культури. Знаємо, прим., під яким оголомшующим, чисто бизнесовим впливом є не тільки діти, але й усе населення Америки й Канади в передріздвяному часі. В тому часі можна б із повним успіхом протиставити нашим дітям у розповідях, ілюстраціях, інсценізаціях повне ніжності й чару вірування нашого народу головні дівчата, у св. Миколая. Побіч загально прийнятої ялинки на Різдво можна б впровадити теж вертеп, що внесло б окремий український акцент у стандартний стиль Різдвяних святкування. При цьому слід би розказати про традиції вертепу в Україні, про колядників зі звіздуою під вікнами, тощо. І взагалі всі ті прекрасні українські звичаї Різдвяного й Великоднього циклу повязувати зі своїми особистими переживаннями і споминами, що дасть оповіданню повнішого змісту і життя. По зможі включати дітей в деякі, тут

можливі до переведення обрядові практики. Наші діти беруть радо участь у маскараді „геловина“. Чому їм не дораджувати відтворювати староукраїнський звичай ходити в часі Різдва з „козою“, тобто переодягатися за діда, цигана, смерть, козу, тощо. Це дасть дітям емоційні переживання, дуже зближені до тих, які дає в дитинстві казково-фантастичний матеріал, що, буває, оставляє незатертий слід на все життя людини.

В кожній українській родині найдуться напевно якісь пам'ятки з Рідного Краю, овіяні чаром особливого спомину. Чи не зробити б із них свого роду родинну цінність, яку передати б своїм дітям і внукам і від часу до часу розказати їм цікаву історію, повязану з цією пам'яткою? Знаю родину, що в окремій коробці зберігає жовтоблакитною стягечкою перевязані листи сестрінка-вояка УПА (останній з 1948 р. з Карпат). Діти — хлопчики 10—12 років з особливим піднесенням слухають, коли мама відчитує і пояснює їм ті листи.

Чи не прекрасна нагода поглибити українського духа в родині, проводячи осінні й зимові недільні вечори над альбомом знімок осіб рідних, знайомих або над картинами наших славних людей, письменників, мистців. До кожної знімки розказати дітям коротку, цікаву історію, іноді повязану з різними місцевостями у Рідно-

ІЗ МИСТЕЦЬКОГО ТАНКУ

Студія проф. Анни Заварихиної дала танковий вечір у жидівській колонії Фюренвальд б. Мюнхену. Програму творили 24 точки та найбільший успіх мали українські танки. (Козир-дівка, Квітка, Полтавка, Запорізький герць, Козацькі діти).

Оленка Гердан у Торонто підготувала танок „Анна Ярославна“ до музики Миколи Лисенка. Арію Ярославни до танку співає Чернякова, при фортепіані Стефанія Жовнір-Клос.

му Краю. Українські книжки теж повинні мати своє місце на полиці як живі чинники в плеканні української атмосфери в родині. Та про ті книжки треба з дітьми говорити, уточнювати дитячий погляд на зміст, дієві особи та проблематику. Коли батьки не мають любови до української книжки, тоді хай не дивуються, що їх діти теж не шукають наближення до рідного друкованого слова. Коли не буде свідомого і невпинного вирощування в дітях почуття української окремішності і рівновартости з другими народами, коли в родині не буде українського духа, тоді не багато допоможуть вишивані скатертини і портрет Шевченка на стіні, бо вони з часом стануть діяти вже тільки як декоративні експонати.

Батьки повинні усвідомити собі, що від них самих передусім залежить, яким шляхом піде їх дитина на чужині, від них самих у великій мірі теж залежить, які національні й релігійні позиції займе молоде українське покоління на еміграції. Родина є в центрі виховання дітей на чужині і тому батьки є змушені вкладати більше труду і уваги у виховання своїх дітей. Не слід вдовольнятися лише зовнішніми українськими ефектами, а сягнути глибше до джерела, яке єдине дає силу протиставитися чужим впливам доквілля і яке може колись у важливих життєвих моментах бути вирішним чинником для наших дітей.

В Різдвяний Вечір — в ніч повну дива
Марія Діва — Дитя повила
Поглянь, скріпи нас, Дитятко Боже,
Озолоти нас промінням Волі.

**ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
ЩАСЛИВОГО Й УСПІШНОГО НОВОГО РОКУ**
усім членкам 42 Відділу і усім Сестрам Союзанкам
бажає

УПРАВА 42 ВІДДІЛУ СУА, у Філадельфії, Па.
Марія Дем'яник, голова; Євгенія Задорожна, місто-голова;
Ірина Волинська, секретарка; Марія Бендзяк, заст.;
Анна Мицишин, касієрка.

Знову вишивка...

Знов вишивка розквітає на наших сукнях. Лямує комірці, збігає вниз передом, розсипується по подолі. Знов починаємо дбайливо добирати її до наших кольорів, нашого смаку. Вона входить знов у наше щоденне життя.

І справді, чи не знаменне це явище? Із Аргентини вістка: вечір вишиваної сукні! У Нью-Йорку — вишивані вечерниці! А в Англії — конкурс вишиваної блузки. Все майже в той сам час. Так немов би змовились із собою українки на обох півкулях.

Про вислід цих імпрез ми

Володимира Ценко у Філадельфії прикрасила вишивкою чорну шовкову сукню й біле болеро. Виконано в робітні Н. Лукавської.

подавали свого часу. Нажаль, немає світлин з усіх цих подій, не маємо перегляду всіх нагороджених зразків. Та кілька їх уже дає змогу розглянути це явище і сказати з приводу цього кілька слів.

Усюди, де проводили ці вечори чи конкурси — слідне було живе зацікавлення, численна участь. З захопленням готувались до цього молодші, з зацікавленням старші. Ішли оживлені балачки про те, чи перестерігати також народного крою при блузках чи суконках, чи примінювати вишивку при готовому вже моделі.

Увійшла в життя одна і друга засада. Строгий крій української сорочки (з прираменником) найкраще надається до вишиваних прикрас. Але його можна виконати тільки в полотні чи в вовні. Тому відбігли ми від нього й до модних суконь. Бо й тут можна зручно підібрати вишивку, стосуючи її щадно й уважно.

Та й взагалі — примінення вишивки стояло на висоті. Було дуже мало перевантаження, бо кожна зрозуміла, що не в кількості вишивки справа. Ішло головню про те підібрати відповідний взір — до типу власниці, до моделю, до матеріялу. Найлегше це вдалося при полотнянці, бо там уже віками випробувані ефекти. І тому наша блузка з вставками, стоячком і пазушкою стала вже клясиною. Вона стала вже зразком, що входить на міжнародній ринок. Подібно як відомі вже блузки словацькі з квітчастими мотивами, або румунські з багатим шовковим орнаментом. Обі вони мають свій окремий крій, що виразно різниться від нашого. Правда, є деяка подібність в узорах чи способі примінення. Та вона може змити тільки невправне око. Подібно, як наші плахти можна порівняти зі шкоцькими тканинами, а гуцульські килими з індійськими. Усюди є подібні засади ткання, подібні первісні моти-

Вишивані моделі на двох півкулях: Лідія Тауридзька в Буенос-Айрес примінила вишивку при ясній вовняній сукні.

ви. Та саме те, як їх розвинено, як випрацьовано, який колорит, їх мистецький вираз — рішає про справу.

Оце й повинна зясувати собі кожна з нас. Словацьку чи румунську блузку може вбирати приватна людина. Але коли вона зявляється в ній на виставці чи вечорі вишиваної сукні — встає мимоволі питання, чи це українське народне мистецтво?

Пам'ятаймо про це при вечорах вишиваної сукні. Якнайбільше дбайливості при підшукуванні взорів і стібів. Наша скарбниця така багата! Тому й чужого нам не треба. Ми впроваджуємо **наше** народне

Різдвяний дарунок

Від пів року працював Марко рисівником у будівельному підприємстві. Поруч нього рисував Герберт. Він то поміг Маркові переломити труднощі у початках нового звання, вияснював сумніви відносно мови й рисунку. Щира й весела вдача Марка і безпосередній підхід Герберта до чужинця витворили дружній настрій.

— Зайди до мене з родиною на свята. У четвер у нас о сьомій “парті”, — прощав Герберт Марка, задержавши авто, як і щоденно по праці, на їхньому роздоріжжі.

— Гаразд, ледве успів відповісти Марко і глянувши на зелене світло, швидко вискочив із воза.

Ще два “блоки” додому, але Маркові не дуже то спішно. Він добре знає неохоту Марти до гостин, тим більше до нових знайомих. А давніше була така товариська! Чи це не фабрика надто вичерпує її? То й не дивота, що як вернеться додому, то ніяк не можна намовити її піти на гостину чи на відчит, чи навіть до давніш улюбленого кіна. Та може зрозуміє, що до Герберта нам конечно треба піти? Мушу її переконати, постановив Марко на сходах до передсінку своєї хати.

І він не помилився. Марта ніяк не хотіла йти.

— Моя англійщина ще в пеленках! Не знаю їхніх звичаїв, ні в що одягнутися треба, діти будуть вештатися і як їх втримаєш? Іди сам, як конечно, — відповіла Марта на вістку про запросини до Бруксів.

— Може Герберта це здивує? Він же виразно зазначував, що вони хотіли б пізнати мою родину — пояснював Марко.

— А чи ти здаєш собі справу, що як ми так цілою родиною й

мистецтво у світ, у нашій формі й під нашим ім'ям. Це наше завдання на чужині.

19 Відділ СУА в Амстердам, Н. Й. уже перевів такий вечір. Треба сподіватися, що за цим прикладом підуть інші. Л. Б.

підемо у гостину, то треба буде нам їх на наше Різдво запросити. А ти знаєш який це клопіт? Ти підеш собі до клубу, або на відчит, а мені припаде вся праця: хату прибрати і зварити і причепуритись, а потім ще калічити своєю англійщиною та робити добру міну до гостей. Що тобі! Домашня праця не числиться, це все дрібниці!

Голос Марти скриплювався хвилюванням. Марко пожалів, що так необачно зачіпив цю тему.

— Мартусю, — сказав лагідно, — поговорім спокійно. Ти знаєш, що конечно піти треба і якусь розвязку знайти мусимо. Не треба починати від нарікань.

— Я не нарікаю, а правду кажу. Ти ж знаєш, що я працюю вісім годин у фабриці. І роблю це радо, бо для будучности наших дітей. Але ж мене ще дома чекає вся робота! І ніхто її за мене не зробить! Правда, я й тебе розумію — злагіднила й Марта тон свого голосу. — Коли вже конечно піти тобі до Бруксів, то йди з Юрком. Він гладко говорить по англійськи, має нове вбрання, а без Марійки буде чемний. Ідуть оба, а я зостанусь із малою в хаті, вона ще не зовсім здорова по простуді. Виправдаєш мою відсутність.

Так рішено. Пішли чоловіки.

— Мамо, мамо! Ми так гарно провели час, так весело було. Тато обтирав посуду, ми танцювали і пили “панч”, такий зимний, солодкий — дзвенів Юрко голосок, гейби в сні. Протерла Марта заспані очі. Вернулися уже? Чи добре вона чула?

— Що ти казав, Юрку?

— Мамо, та ж ми були на “парті”, ти забула? Старші

окремо бавились, їли й пили, а ми діти мали такий холодний, солодкий напій “панч”, дуже смашний, і сендвічі, й коржик і гралися, танцювали. А потім усі чоловіки позбирали посуду і в кухнімили її, обтирали й поскладали на полицках. І тато теж обтирав, а я з хлопцями складала. А всі жінки сиділи в вітальні. Казав Джорджі, що в них все так буває. Мама прибирає і варить, а тато з дітьми на зміну посуду змивають. А всі співали американські коляди — лепетав Юрко, щоб чимскорше все розказати.

Марта підвела очі на Марка. Все вичитав він там — і здивування, і недовіру, і сумнів, і навіть дрібочку іронії. Марко — втирає посуду! Але Марко не здався.

— Що край, то обичай! — відповів Марко на її німий погляд. — Може так і треба. Їжу треба зварити — варить той, хто це вміє. Плян робить інженер, я рисую деталі. Ти вариш обід, а я помиваю посуду, щось таке говорив Герберт. Чомусь воно інакше звучить по англійськи. Не важно! Марто, дружно моя люба, мученице домашніх обов'язків: я, Марко, обіцяю тобі, Марти від завтра помивати посуду. А Юрко допомагатиме, нехай учиться змалку нових звичаїв. Сказано і рішено дня, ні ночі Різдвяної римського обряду — закінчив Марко це приречення піднесеним голосом.

— Чи дійсно? — засміялася Марта. — О, Марку, чуєте діти? Це буде для мене найкращий Різдвяний дарунок! Не тому, що допомогти хочеш, але що йтимемо спільно і в тому. А тоді зрозумієш і мою втому і все що треба. А тоді може таки запросимо Бруксів на свята до себе?

Ориця.

Найщиріші побажання

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

складаємо нашим приятелям і знайомих

Олена і Володимир Лотоцькі

Професор Кричевський

Дня 15. листопада 1952 р. о 5 год. вечора у столиці Венесуели Каракасі помер видатний український мистець і архітект Василь Григорович Кричевський. Тяжко говорити про дорогу й широко відому людину, яка тільки що відійшла. Та цей видатний український мистець, не зважаючи на свій вік (31. грудня мали відзначити 80-ліття з дня народження) продовжував свою працю до останніх хвилин свого життя. Саме ця його риса дає мені змогу назвати цей спогад до його гостаті. До останніх хвилин свого життя Василь Кричевський не тільки малював, але й приймав участь — у силу своїх можливостей — у громадській праці. У 1950 р. прочитав він для українців у Каракасі надзвичайно цікаву доповідь про „Українське церковне мистецтво“. Ще не так давно ми сприймали зі сцени нашу улюблену „Наталку Полтавку“ та „Запорожця за Дунаєм“, де художнє оформлення сцени перепів наш, як ми його звали в Каракасі, „професор“

Особливе вражіння справила на мене родина Кричевських, коли я разом із артистами нашого театру на запрошення, відвідала її. Ми готували пєсу „По ревізії“, де я виконувала роль баби Терпилихи. Про не дізналася Е. М. Кричевська. Вона запросила весь драмгурток до себе, бо в молодих роках кілька разів грала цю роль в театрі М. Садовського разом із автором цієї пєси й дала нам режисерські цінні вказівки, що їх вимагав сам автор. В тій цілі ми й перебрали перед Е. М. Кричевською кілька сцен. Спостерігаючи нашу гру, професор Кричевський перетворився в справжнього юнака й весело і милою мімікою повторював кожен наш крок. По закінченні „проби“ п. Кричевська сіла за піяно і виконала декілька народніх українських пісень, а наші співаки з великим задоволенням заспівали.

Цікавий спогад залишили ці наші відвідини в цьому, як я назвала „раю ліній і фарб“ Кожна кімната скромного будинку в Каракасі, де живе родина Кричевських, наповнена його творами, живими, рідними й близькими нашому серцю. Дивлячись на його малюнки, відчуваєш живцем чар української природи, теплоту краєвиду, рідність атмосфери, що її може відчуті тільки душа українського мистця.

*

Вже з розмов із ріднею я довідалась дещо про життєвий шлях В. Кричевського. Трудно було б вчислити тут усі його досягнення. Це життя було таке багате, таке різноманітне, що аж вірити не хочеться, щоб могла все це пережити одна людина, ще й залишивши такий багатий слід по собі.

Та все ж хочу поділитись враженням, що його залишив у мене життєпис мистця. Роздумуючи над ним, я здивувалась — який широкий круг його зацікавлень! Замолоду він був архітектором, співпрацюючи

спершу при залізничних, а потім інших будовах. Та вже молодий 25-літній хлопець починає виставляти на виставках свої пейзажі. Вже п'ять літ пізніше йому доручили збудувати українську хату на археологічній виставці. І в тому ж самому році на конкурсі В. Г. Кричевський дістав першу премію за проект будинку Полтавського Губернського Земства у народньому українському стилі. Цей будинок і став угольним каменем його життя й української архітектури. Він сам переводив будову його впродовж трьох літ і залишив безсмертний твір.

Та по закінченні його бачимо В. Г. Кричевського в 1907 р. художником-декоратором у театрі М. Садовського в Києві, а в 1913 р. завідує мистецьким відділом килимарської майстерні В. Ханенка в с. Оленівці на Київщині. Яка різноманітність праці! Поміж те ішли даліше проекти офіційних будов, де він широко впроваджував і розвивав елементи українського будівництва. Тоді ж він вглиблюється у наше народне

Управа Обеднання Українських Жінок у Венесуелі: Сидять: пл. Люба Люта, Евфрозина Бережна, голова, Стефанія Филипович, голова контр. комісії, Анна Натина, скарбник. Стоять: д-р С. Припхан, реф. сусп. опіки, Марія Мазняк, реф. культ.-освітня і Ева Думяк, реф. організаційна.

мистецтво, студіює його зразки і перетворює його в новітні виробы. Килими й вибійки, викопані за його проектами, дістали на кустарній виставці у Петербурзі найвищу нагороду.

У 1917 р. вшанував його український науковий світ, йменуючи професором Академії Мистецтва. Після короткої однорічної перерви, коли то В. Г. Кричевський завідував керамічним інститутом у Миргороді, він викладав в Академії пейзаж та український народний орнамент аж до 1941 р. Та впродовж цього часу розвинув ще одну ділянку своїх зацікавлень. Він став працювати в кіно-мистецтві, як мистець-архітект і науковий консультант. З його допомогою поставлено фільми „Тарас Шевченко“, „Тарас Трясило“, „Борислав сміється“, „Звенигора“, „Назар Стодоля“, „Сорочинський ярмарок“

Живо цікавило його також оформлення книжок. Вже давніше він робив обгортки для творів М. Грушевського, В. Винниченка, Гр. Чупринки. Потім для одного видання „Українська пісня“ він виконав понад 400 малюнків нар. мистецтва.

Та враз із цим багатством його творчості йому довелося зазнати й найбільшої втрати, що її може пережити мистець. Коли на початку 1918 р. більшовики розбили з гармат будинок М. С. Грушевського, де жив у той час із своєю родиною професор Кричевський, знищила пожежа всі його картини, етюди, архітектурні проекти, етнографічні й архітектурні зарисовки і багату збірку творів народного мистецтва, що її він сам зібрав та заповів місту Харкову. А в 1943 р., коли відтягались німці з України, військові дії знищили й безсмертний його твір — будинок Полтавського Земства.

Для українського мистецтва ці твори не пропали. Вони лишили глибокий слід у мистецтві того часу, та в душі його сучасників. Ми, що зустрілись із ним в останніх роках його життя, вдячні йому й за ті перлини, що ними він вспів обдарувати наш невеличкий гурт. А україн-

РІЗДВЯНИЙ ЛИСТ

Присвячую всім тим, хто жертвенною працею причинилися до того, щоб розрадити в дні свят залишенців у Німеччині.

Вельмишановна Пані!

Ваш Різдвяний подарунок — харчеву пачку одержала, про що повідомляю Вас із глибокою подякою. В наших обставинах ця посилка є матеріальною, а водночас і моральною підтримкою. Вона є наявним доказом того, що ти тут на чужині не є всіми забутий і самотній на світі, а хтось подумав про тебе, подбав, поздоровив.

Аджеж найтяжчі хвилини на смігрії невідступно припадають на дні свят, коли найбільше гризе туга за Рідним Краєм, найяскравіше відчуваєш, що ти не дома, а на далекій, непривітній чужині. А тим часом ще і ще одне Різдво Христове. А там незабаром і Новий Рік 1953! Час іде. Вже десять літ, як ми скитаємось! Скільки пережито тяжких ударів долі! Скільки проліто сліз! І далі напружене чекання.

Коли ж, коли повернемося на свою рідну Батьківщину? В якомусь тумані ввижаються картини далекого минулого. Стежками стеляться незабутні зимові краєвиди Рідного Краю. Що там? Чи сидять за святковим столом твої рідні? Чи згадують тебе? А може гинуть десь у глибоких снігах півночі, Сибіру, Колими, згубивши числа, дні і дати свят у безпросвітній, каторжній праці...

Схвильований розпаковуєш гакунок і перша та ж сама думка: „А чи мають вони там у себе що їсти, що поставити на стіл у таке велике свято?“ Залізна заслона зависла все. Штучно розділила нас, прирекла на довгу, болючу розлуку...

Ось із такими думками розкривала я пачку. Розчулена, ніби бачила ті дбайливі руки, що так старанно все припасували. Навіть цукор завдяки тому, що був зашитий у мішочок, теж на цей раз не розсипався, бо раніш приходилось виймати тільки його опаковку, а сам цукор, мабуть, як у казці сіявся, сіявся дрібними крупочками з Америки через океан і в Європі, так що по цих слідах напевне можна було б потрапити аж туди, де ця пачка починалася.

А ось тут же охайна пачечка гречаної крупи. Та ще й ціленька! Справжній презент! Бо ж у Німеччині всього стає (у кого, звичайно, є гроші), а от гречки дуже трудно знайти. Вона тут зовсім не родить, а з інших країн її не дуже привозять із тієї простої причини, що німці в ній смаку не добирають. Українці часто її згадують. У них тут найкращою й дивовижнішою стравою для частування гостей і є ця „заморська“ страва. Якось і в мене обідав Його Екцеленція, православний єпископ. В моєму скромному обіді гречана каша викликала фурор. Скільки байок, приказок на тему гречаної каші! Скільки спогадів, починаючи від молодших гречаних нив, що пахнуть медом, пчілками і вільним, широким, українським степом і кінчаючи особистими спогадами кожного гостя від років дитинства.

Звичайно, вдома цьому ніколи не надавали особливого значення, хіба що сміючись із когось говорили: „Гречана каша сама себе хвалить“ Ну, а тут виходить навпаки, що ми, українці, розхвалюємо її на всю Німеччину.

Думаю, що такі й інші подібні думки рояться в голові кожного коли він, проїнятий приливом душевної теплоти, відчуває щирі опіку далеких територіально, але близьких серцю заокеанських земляків.

Дозвольте ж і зі свого боку поздоровити Вас, шановні пані, з великим Святом Христового Народження і Новим Роком!

Іванна Чорнобривець

В розмові з авторкою „Сефти”

Я вже давно мала бажання познайомитись із п. Марією і оловінською. Недавно прочитана збірка її оповідань „Сефта” ще загострила мою цікавість. Хотілось пізнати авторку, що зуміла так майстерно змалювати бойківський побут, з усім багатством етнографічного та фольклорного матеріалу, а попри те вивести яскраво жіночі постаті з усією проблематикою особистих та національних поривів, взлетів. Попередивши про свої відвідини — застала п. Головінську в новозакупленому будинку парохії Найставн, зайняту господарськими справами. Назустріч вишла дочка її з маленькою дитинкою, — значить п. Головінська вже — „бабуня”

І надиво входить ця зовсім молода „бабуня”, дуже привітна та дуже природно „своя”. Так і пізнати, що це вдумливий тип доброї матері, дружини та господині, яка в усяких обставинах уміє створити собі „власний світ”. Навязується розмова, а радше відповіді на мої питання.

Авторка „Сефти” це улюблена одиначка старого священничого роду Кузьмовичів. Батько її був довгі роки парохом і деканом Лавочного і завдяки тому могла так добре пізнати бойківський побут дочка його, Марія. Відвідуючи гімназію СС. Василянок у Львові, жила у вуйка, проф. Гриньовського і йому завдячує своє докладне ознайомлення зі світовою літературою. Почала писати в 1929 р. Перші спроби містила в фейлетонах „Діла”, „Мети” та „Жіночої Доли”. Від редакцій цих часописів одержувала листи з захопотою, що й було поштовхом до дальших спроб.

У 1924 р. виходить заміж за о. Головінського і переїздить до Зарваниці, де й проживає кільканадцять літ. Перед самим вибухом війни у 1939 р. виходить друком її „Сефта”, нагороджена перед тим на конкурсі „Українського Видавництва”

Та цілий наклад її пропав за большевицького наїзду.

П. Головінська пише тільки доривочно, бо мусить провадити хатне господарство великої родини, виховувати дітей, та ще й бути „імостю” для своїх парохіян. Через те обмежується до коротких оповідань, які одначе мають упорядковану систематику. З радістю творить також для дівчорки. Більшу повівість відкладає на вільніший час. Америка не насуває їй спеціальної тематики, бо й тут вона живе „своїм світом”

К. Гардецька

ЖІНКА ДЕКАН ПРАВНИЧОГО ВИДІЛУ

У грудні 1950 університет Сетон Голл назначив паню Миріям Тересу Руні деканом Правничого Факультету.

Пані Руні пробула довгий час у Вашингтоні. Працювала як бібліотекарка в Державному Департаменті (1908—1944), а від 1944 як правна дорадниця в тім департаменті, до грудня 1950 року.

Вона давала доповіді на правничі теми у Правничім Відділі в Колумбійському Університеті і в Католицьким Університеті Америки, де була професором, — теж активним членом Судейської Академії Америки та Американського Товариства Міжнародного Права. Також написала чимало праць з ділянки правничих студій.

РАДІОПЕРЕДАЧІ СФУЖО

Завдяки живій співпраці усього жіноцтва в радіопередачах СФУЖО можна було подвоїти наші авдіції в Римі. Порівняння жінки у вільному світі й ССРСР, підтримка жінки на рідних землях та вістки про жіноче життя і працю на еміграції — ось напрямні, які поставила собі Федерація.

У жовтні та листопаді пішли такі передачі з рамени СФУЖО: „Два містечка” — порівняння малих центрів, подала О. Трофимовська, „Доля підлітків в ССРСР” — властиве значення „трудоких резерв” — тієї ж авторки, „Як я агітувала за советську владу”, появилось п. н. „Громадське навантаження” в ч. 12, 1952 „Нашого Життя” тієї ж авторки. Про „Завдання жінки в рідному краю” — виховання дитини в перших роках її життя, подала д-р Г. Я., „Про жіноцтво в УПА й героїську дівчину наддніпрянку”, коротка характеристика, подала О. Кисілевська, „Листопад пригадує”, спомин Кекилії Гардецької з нагоди листопадових днів, „СФУЖО і його побудова” — слово до жінок в Україні, подала І. Павликовська.

МІЖНАРОДНЯ ЖІНОЧА ВИСТАВА В НЬО ЙОРКУ

У ч. 316 „Свободи” подала голова Комітету Виставки п. Марія Демидчук звітлення з праці. Поруч великих труднощів та зусиль, що їх прийшлося поконати, виставка являється одним із поважніших громадських починів за останній час. Цій події присвятила наша преса належну увагу.

Іх Ексцеленціям Кир Константинові і Кир Амвросієві, Високопреподобним Отцям, Товариствам, Установам, усім нашим прихильникам та всьому нашому громадянству — найщиріші побажання

**ВЕСЕЛИХ І ШАСЛИВИХ СВЯТ
та НОВОГО РОКУ**

пересилає

БОГАЧЕВСЬКИЙ-РОГАЧ, СПІЛКА
714 Паплер стріт, Філадельфія 23, Па.
Телефон: МА 7-0660

До статей, помічених у нашому журналі, дістаємо часто відгуки, запити, спостереження. Радіємо цим відгомонам, що його викликають писання наших співробітниць. Та щоби враження було повне, щоби з дописів та спостережень користали всі читачі — впроваджуємо рубрику „Із листів до редакції“. Щоправда, дещо вже обговорювалось дотепер у рубриці „Із листування“. Та це були щоденні проблеми й потреби організації США, які й продовжуватимемо. А тут хочемо зясувати наш звязок із читачем.

Шановна Редакціє!

У ч. 11. „Н. Ж.“ п. Г. Ліська розказала дітям про тварину, що її називає „опосум“. Із опису й ілюстрації бачу, що тут зайшла помилка щодо назви. Бо в Америці під назвою „опосум“ розуміють зовсім іншу тварину, а саме дидельфа. Дидельфів є кілька родів у півд. Америці, а з ЗДА тільки один (*Didelphus virginiana*).

Ця тварина належить до торбунів, подібно як кангур. Торбуни носять малята в торбі на животі, бо вони родяться недорозвинені. А тварина, про яку розказує п. Ліська, це **лемур** і належить до мавпівок, що є споріднені з мавпами, отже найвище розвиненими ссавцями (пальці з нігтями за виїмком одного на руці). Та батьківщиною лемурів не є Австралія, тільки Мадагаскар і деякі острови на Індійському океані. Австралія поза торбунами (кангури й інші) і стекунами (качконіс) первісно не мала жадних ссавців, за виїмком пса дінго і лиликів, які могли перелетіти море. Отже коли там тепер живе цей лемур, мусіли його туди завезти люди. Це цікавий факт його акліматизації.

Т. Калитовський,
Бофало, Н. Й.

(Уривок із листа)

У Шампанії є така місцевість Троа, по дорозі у Швайцарію. Це дуже стара місцевина і там панує дух Містралю. Про Містралю знає в Троа кожна дитина. Провансалия горда на свою мову і фольклор і цю свідомість збудив у них Містраль. Бурмістр міста береже давні будинки і всі пам'ятки історичної вартости.

Є там громадка українців. При французькому синдикаті мають францусекцію і провадять її молоді, що вже роджені у Франції. Вони захопились теж ідеєю зберігання свого фольклору та народнього мистецтва. Один із них розказував мені, як вони на Різдво вивели перед французькою публікою український вечір. Один із тамошніх молодих українців перебрався за бандуриста, зібрав довкруги себе дітей і під звук бандури розказував дітям про Україну та її звичаї. Потім на сцені хлопці й дівчата танцювали. Цього року вони йдуть із колядою поміж французів на їхнє Різдво, а на наше між наших. Пізніше готують картину з життя Тараса Шевченка французькою мовою і вже збирають матеріяли. А треба Вам знати, що це все роблять із власного почину й ніхто їм цього не піддає.

Видно, що здобули вони признання, коли бурмістр запропонував їм влаштувати в одному з давніх будинків Троа — свій музей. На те він дає приміщення. Та вони спершу хочуть зробити виставку народнього мистецтва, щоб запізнати мешканців Троа й околиці з нашими скарбами. В тій справі й приїхали до Парижа, бо це 160 км. звідсіля. Вони й до Вас напишуть за інформаціями, бо шукають усюди піддержки.

Дарія С., Сарсель.

Марійка Кузьмович-Головінська: СЕФТА, збірка оповідань із бойківського життя. Видавництво „Америка“, 1952. Ціна 1.50 дол.

Перед нами невелика зелена книжечка, чепурно оформлена Св. Гординським. Чотири оповідання — чотири жіночі статі, взяті з життя передвоєнного десятиріччя. Вони зображені так ярко, що бачимо їх неначе живими, як проходять у панорамі бойківського села. У них питома любов до своїх гір, лісів та полонин. Хоч великими гараздами обдарувала їх вбога бойківська земля та прикувала їх до себе і стародавнім повір'ям і красою рідних краєвидів. Це вірні сини й дочки своєї гірської землі, якої не міняють за легше життя на долах. Традиційно бережуть батьківських звичаїв, а хто їх не захоче, тому й спокою нема і кара Божа... І Маківка і лихоліття війни, переслідування поляків, а потім німці і большевики, від яких одиноким рятунком стає — ліс.

А жінки тверді, як криця, переносять усе горе, wraz із найбільшими життєвими трагедіями. Нелюб-чоловік, безплідність і позбуття небажаної дитини і дівчина вертається з наймів покриткою, а мати, вивезена на Сибір, шукає по дитбудинках залишеного сина. Може аж забагато проблем, однак всі змальовані вірно, а жива акція зацікавляє читача.

Не бракує і жінки-героїні, яка йде в ліс разом із чоловіками і повнить довірену службу медсестри, розвідниці чи кур'єра. Це Сефта, Фінка, Олена. А Марійка, Анна, Настася та Євка це представниці давнього бойківського побуту з усією його красою та й традиційним повір'ям.

К. Гардецька.

По всьому світі...

Обеднані Нації

Економічна і Суспільна Рада О.Н. ухвалила резолюцію, якою домагається від Ассамблеї затвердити постанову, яка запевнює жінкам рівні політичні права з чоловіками. Резолюцію прийняли одинадцятьма голосами. Здержалося від голосування шість, між ними ССРСР і Велика Британія.

Чергова резолюція, яка поручала членам О.Н. прийняти міри, щоб запевнити жінкам рівне з чоловіками право на працю й на фаховий вишкіл, перейшла одностайно.

Комісія Прав Людини ухвалила (п'ятнадцятьма голосами, а три здержалось) домагання, що торкається охорони матері й дитини. Цей уступ буде включений у проект економічного і суспільного пакту і підкреслює потребу прийняти суворі міри проти користування працею дітей.

Будинок Обеднаних Націй

Новий будинок О.Н., що його так цікаво описала М. Демидчук у попередньому числі, має "складане" устаткування. Саме тому щоб підкреслити його міжнародне значення — різні країни причинились до його прикрас. І так личкувальний камінь для ассамблеї та дубове обведення одної вітальні прислала Велика Британія. Австралія доставила інший личкувальний камінь а Нова Зеландія також цінне дерево для обведення стін. Меблі й устаткування прибуло з Франції і Голландії. Норвегія, Швеція і Данія устаткували кожна одну з трьох заль нарад. Могутні входові двері зі срібла і бронзу виконала Канада.

Смерть пілотки

Нещодавно згинула в Ліоні під час летунського зїзду Марізі Басті, визначна французька летунка. Свій летунський іспит зложила вона в 1925 р. а вже чотири роки пізніше встановила жіночий летунський рекорд.

Вона й стала першою жінкою інспекторкою летунських машин. Війну вона перебула в летунській службі, а в 1947 р. нагородив її міністр летунства орденом команданта Почесної Легії. Це вперше, що його одержала жінка за військову службу.

Право голосування у Швейцарії

Як відомо, Швейцарія одна з небагатьох країн Європи, де жінки ще не мають права голосування. Нещодавно звернулася швейцарська клітина Союзу за виборче право жінки до федерального уряду Швейцарії з домаганням підняти на терені парламенту це питання. Зголосилась група послів, що згідні це опрацювати і головному зібранню предложити.

Літературні нагороди — жінкам

У Франції є декілька нагород, що їх признають уже від ряду літ за різні твори літератури. Академія Французька признала цього року нагороду Жан Марка Бернара письменниці Івонні Бремон д'Ар за її збірку "Відкрите вікно", а Літературне Товариство Франції признало нагороду Жака Нормана, подуману для невиданих ще поетів, Одетті Казадессю.

Також найновіші літературні нагороди припали в більшій мірі жінкам. „Прі Феміна“ признано письменниці Домінік Роллен за роман „Ле суфль“, а нагороду Гонкура дістала Беатріс Бек за роман „Священик Леон Морен“

Також у Німеччині відбувся недавно тому зїзд Літературного Німецького Союзу. Поміж авторами, що читали там свої твори, звернула на себе увагу молода віденка Ільза Айхінгер. Її повість "Найбільша надія" описує останню війну та переслідування жидів.

Меймі Давд Айзенгавер,
дружина нововибраного президента

МЕЙМІ ДАВД АЙЗЕНГАВЕР

Жінка нововибраного президента Айзенгавера, Меймі народилася 14. листопада 1896 в Бун, Айова. Пізніше її батько, Джан Давд, перенісся до Денвер, Колорадо, де дочка покінчила середню школу. У жовтні 1915 вона поїхала у відвідини до знайомих у Тексас, де познала молодого офіцера Айзенгавера. В 1916 вони заручилися і одружилися. З того часу зачинається її мандрівне життя жінки вояка. Спершу вони жили в Тексас, потім у Зоні Панамського Каналу, пізніше в Меміленд, Кензас, Колорадо, Джорджії, Вашингтоні, Д. К., Нью Йорку. Міжтим жили вони на Філіпінах від 1935 до 1939. Під час останньої світової війни, як генерал Айзенгавер був в Європі, вона жила у Вашингтоні.

В останній виборчій кампанії Меймі Айзенгавер обїхала з чоловіком цілу Америку. Навіть її 74-літня мати була з нею.

Вони мали двох синів, з яких старший помер. Молодший Джан Шелдон Давд Айзенгавер має 30 років, служив у минулій війні, а тепер як доброволець у ранзі майора служить на Корей. Він жонатий, має трое дітей.

Від 20. січня Айзенгавери житимуть у Білому Домі у Вашингтоні.

Вся коляда залишенцям!

Українська американська громадо!

Обеднані організації українських залишенців у Німеччині й Австрії створили Координаційну Комісію при Європейському Представництві Злученого Українського Допомогового Комітету для справедливого й успішного розподілу допомоги від американських українців для тих наших людей, які із-за різних причин мусіли залишитися в Європі.

У спільному зверненні всіх українських організацій ця Координаційна Комісія просить усіх жертводавців у ЗДА пересилати всю допомогу й усі збірки **почерез ЗУАДКомітет**.

Управа ЗУАДКомітету вже переслала негайну допомогу в грошах, як теж у харчах, а саме: **20.000 фунтів смальцю, 20.000 фунтів цукру і понад 16.000 фунтів одєжі**. Але ця посилка — це лише виповнення потреб **одного місяця**. Щоб вести допомогу систематично, для цього потрібно значних фондів, значних припасів хар-

тоні. Меймі нових умовин життя не боїться, бо вона привикла завжди стрічати людей і товариство і товариське життя любити. Тільки не любить говорити будь-які промови. Також любить проводити час з унуками, часто подорожує літаком, але хоч радо читає повісті, у літаку не може нічого читати.

чів, як теж систематичного їх поповнення.

Прилучуючись до заклику Українського Конгресового Комітету, Дирекція Комітету закликає все українське громадянство у ЗДА піддержати і перевести збірку Коляди для залишенців і всі зібрані фонди переслати негайно на призначену ціль на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, INC.
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

Дирекція ЗУАДКомітету дякує **широ** всім громадам, організаціям, своїм Відділам і всім окремим громадянам за співдіяльність у святочній збірковій кампанії одєжі і харчів для залишенців. **Збіркова кампанія триває далі**. Проситься висилати пакети безпосередньо на адреси наших представництв у Німеччині й Австрії при допомозі наших **наліпок**, які висилаємо на бажання. Лише в окремих випадках, якщо посилка безпосередньо в Європу неможлива, проситься слати зібрані речі на адресу Дому ЗУАДКомітету у Філядельфії:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
866 N. 7th St., Philadelphia 23, Pa.
Telephone: LOmbard 3-8096

або до збіркових пунктів у громадах.

З нагоди надходячих Свят Різдва Христового — Великого Свята Української Християнської Родини — будьмо і ми всі, як одна родина. Своєю жер-

ЗА РІЗДВЯНИМ СТОЛОМ . . .

Коли засядемо за Різдвяним столом усією сімєю й нас огорне тепло того вечора, подумаймо: — чи зазнає дрібку такої ж радости ота залишена сім'я, отой хворий, отой дідусь чи бабуся в Німеччині й Австрії?

Пригадаймо собі, чи ми передили до найближчого збіркового пункту Комітету "Мати й Дитина" хочби й невелику кількість харчів?

Чи пошукали ми за старим букварем нашого Юрка чи Зірки й чи переслали його, як "друк" до Німеччини?

Чи подумали ми над тим, що школи і садки у Німеччині потребують нашої опіки й піддержки?

Якщо воно не сталося, тоді продумайте це в святкові дні. Інакше не буде повна Ваша радість, Ваше святкове дозвілля.

Комітет "Мати й Дитина"

твою для тих, які у потребі, ми не лише виконуємо гуманітарний вчинок супроти свого брата, але і скріплюємо звязок нашої великої Української Родини на чужині.

Веселих Свят і щасливого Нового Року нашим Членам, Прихильникам і всій Українській Громаді!

Допомоговий Комітет

ІЗ ВІДЧИТОВОЇ ЗАЛІ

На маніфестації в роковини УПА в Нью Йорку промовляла учасниця УПА Ярослава Турянська. В декількох картинах вона накреслила ролю жінки

На конгресі українців-католиків в Аргентині прочитала п. Анна Середяк доповідь п. н. „Українська родина“ у визвольній боротьбі.

Жіноча Секція „Просвіти“ в Буенос Айрес влаштувала листопадавє свято, на якому Оксана Романишин відчитала доповідь: Митрополит Шептицький.

Підчас „Тижня рідного купецтва“ у Торонті, що його влаштувало Т-во Українських Підприємців, промовляла Емілія Остапчук на тему „Гроші в руках жінки“.

Усім членам, прихильникам, новоприбулим громадянам і цілому українському загалові

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
і
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
бажає

ЕКЗЕКУТИВА і ДИРЕКЦІЯ
Злученого Українського Американського
Допомогового Комітету

866 Норт 7-ма вул.

Філадельфія 23, Па.

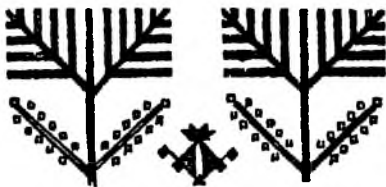
У нашій хаті

Застеляйте столи - та все килимами...

Якто гарно в коляді співаєть-ся! І встає перед очима давня господа, в яку товплятьс я й не протовплятьс молоді колядники. Дужі голоси наповняють світлицю, аж свічки тремтять на мальованих свічниках. А на столі, вкритому килимом та настільником — блистять дорожочінна посуда і с'є в куманах питний мід.

Так воно колись було. І тепер святковий стіл багатий і особливий — та він все ж інакший. Вже не вкриваємо його килимом і не навантажуюмо золотою чи срібною посудю. Але він теж блистить у нас — чи то білістю скатерті чи добірним склом і сріблом.

Нещодавно бачили всі на Міжнародній Жіночій Виставці в Нью Йорку український Великодній стіл. Прохожі затримувались і розпитували. Дивувала

Домагання англійських господинь

Союз заміжних жінок Англії зложив широку ділову записку зі своїми побажаннями в Комісії студій подружжя й розводу. Союз бажає, щоб заміжня жінка діставала платню у відповідному відношенні до платні чоловіка. Далше — чоловік і жінка повинні окремо платити свої податки державі. Вкінці домагається закону, який відповідно карав би господиню за недбайливе сповнювання своїх завдань.

їх барвність накриття і склад страв та печива, що було виставлене. Воно було зовсім інакше, як на шведському чи німецькому столі перед тим.

Це насуває нам гадку про Різдвяний стіл. Вже ось, ось прийдеться витягнути з комоди щонайкрашу скатерть та перетерти столове срібло. Як причепурити стіл, щоб він був наш, традиційний, а все ж таки мав щось нового, не торічного?

Пам'ятаймо головну засаду декорації стола — ощадність прикрас. Якнайменше ваз, кльошів, салятирок, а навіть квітів. Це перевантажує стіл і на ньому губиться все, що виставлене. Не бачите ні скатерті, ні порцеляни, ні срібла, ні квітів. Давні наші столи, „що вгинались“ від печива та варива — тепер уже неактуальні.

Із Різдвяним столом вяжуться вишивана скатерть. Майже кожна хата має її вже, а коли й десь бракує, то її заступить добре вишиваний настільник чи доріжка. Тільки тоді треба пам'ятати, що не кожна порцеляна до неї підходить. Фантастично розмальовані квіти, наприклад, туліпани — не годяться до гуцульського взору. Найкраще відповідає нашим ви-

шивкам біла порцеляна з золотим беріжком чи іншим золотим орнаментом.

Приналежністю кожного святкового стола — це свічники, що їх виконують у росяжних формах. Ми маємо керамічні — три- й одно-раменні, що їх уже виробляють наші керамічні виробні. Звичайно уставляємо їх по боках, а середину займає в нас печиво — два хліби чи два плетені колачі. Вони спочивають на підкладі з сіна, оцьому символі народження Божого дитятка. Маленькі галузки ялинки можна повтикувати доєкруги печива.

Велика увага — столовій заставі! Гарна порцеляна, добірне скло, добре столове срібло — все це першорядні складники святкового стола. Вони можуть бути й скромної якості та гарно й зі смаком дібрані. Тільки тоді стіл набирає свого святкового блиску.

А головне — не перевантажувати його! Скупо уставлене накриття, гарно спечені колачі, свічники й вишивка — ось головна його Різдвяна нотка. Всі дальші гордощі господині — присмаки чи торти — можуть зачекати на бічному столі.

Зірка.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

КОМІТЕТ "МАТИ Й ДИТИНА"

складає сердечну подяку за співпрацю усім працівникам в збіркових пунктах, жертводавцям за одяг і харчі вислані українським залишеним в Європі за грошеві датки прислані до Головної Квартири і вислані безпосередно до Європи — і пересилає

Найсердечніші побажання

ЩАСЛИВИХ СВЯТ І УСПІШНОГО НОВОГО РОКУ

Олена Лотоцька, голова

Амалія Рублева, місто-голова; Наталія Ішук, секретарка

Різдвяна ялинка

Українські свята кінчаються з Богоявленням і тому звичайно перетримують ялинку в хаті впродовж тих всіх днів. Щоб ялинка видержала так довго в сухім теплім повітрі дому найкраще перетримувати її в воді. Зрубаний кінець стовбура відрізати рівно два-три цілі або й більше, залежно від висоти дерева, щоб свіжими відкритими отворами йшов краще доплив води. Вложити ялинку в таку посудину як камянка або велике ведро і докруги обложити невеличкими каменями або кусниками вугілля, щоб рівно стояла. Наповнити посудину теплою водою. Що два-три дні доливати свіжої теплої води в міру того, як вода випаровує. Дерево скоріше втягає теплу воду ніж зимну. Покрити посудину докруги зеленим креповим папером. Буде гарно виглядати і ялинка збереже свою свіжість впродовж всіх святкових днів.

Вже не раз траплялися нещасливі припадки з вогнем через ялинку. Присохлі гілки ялинки і паперові прикраси можуть спалахнути полум'ям в кількох хвилинах та наробити немало нещастя. Для того радиться наперед подбати про певні охоронні міри. Примістити ялинку в найхолоднішому місці. Не освічувати ялинки восковими свічками, бо з того буває найбільше випадків вогню. Якщо освічується ялинку електрикою то доглянути, щоб всі електричні дроти і проводи були докладно перевірені. Обшарпані дроти небезпечні. Не дозволяти дітям бавитися ялинковими

світлами. Ніколи не лишати засвічених світел на ялинці, коли виходиться з дому. Всякі кроки охорони потрібні, щоб з радісного свята не вийшло нещастя. (З „Укр. Гол.“)

ЯК ПЛЕКАТИ ШКІРУ ЗИМОВОЮ ПОРОЮ?

Зима вимагає уважних заходів коло шкіри в осіб, що терплять від злого обігу крові і мерзнуть у ніс, вуха, руки й ноги.

Якщо в них є здорове серце, тоді можна порадити їм змінні купелі, гарячі й зимні напереміну. Дуже корисні також парові купелі, по яких треба тіло натовстити. Безпосередньо по купелі не виходити на повітря. Круження крові побуджує також ультрафіолетне проміння.

Та не тільки ті повинні дбайливо слідкувати за шкірою зимою. Але й здорові особи, що перебувають зимою багато на повітрі повинні пам'ятати, що:

а) кожного вечора треба натовщувати лице відживним кремом, багатим у вітаміни. Жінки, в яких шкіра суха і поивляла, повинні робити це і впродовж дня.

б) Не допускати, щоб лице звогчував сніг чи дощ. Вогке лице скоріш приморожується.

в) При праці на повітрі чи підчас спорту відживляти стравами багатими в вітаміни і кальції (углеводні і товщі).

г) Не вживати шмінки під час провіху чи спорту, і не курити під час ані безпосередньо по тім. Легені є тоді висилені.

ІЗ ГОСПОДАРСЬКИХ ТАЙН

Пробач, що я так довго не писала. Не все встигаю зі своїми порадами, хоч і назбирується їх доволі. Кожен день приносить якийсь досвід, коли братись за хатню працю з увагою. Та вже трудніше це зложити на папір, щоб було пригоже для тебе й інших.

Тепер, у передсвяточному часі випробувала я спосіб, як провирити добре вбитий шум із білків. Коли вже шум тугий і тобі здається, що готовий, потягни широким ножем через нього аж до споду. Коли постане глибока щілина з рівними стінками, що не западаються, то шум готовий і не треба його більше вбивати.

І ще одне, що треба би перевести при передсвяточних порядках. Телефонічна книжечка з числами й адресами, що лежить біля апарату, часто дуже нищиться. Кінці загинаються й брудяться від частого ужитку. Тому раджу тобі потягнути їх білим шеляком, два або й більше разів. Стануть тверді, плоскі і легко можна їх губкою змити, коли потемніють.

Стільки всього перед святами. Та святкові приготування принесуть і в тебе неодну новину. Напиши! Оля.

~~~~~

г) Не поборювати здорової втоми, викликаної фізичним рухом, а зокрема спортом, а старатись цілковито відпочати.

Євгенія Янківська

ПРИВІТ ІЗ АНГЛІЇ

Дорогі членки СУА! Вже близько 5 літ я перебуваю у шпиталі, захворівши на ревматизм суглобів. А що не маю тут знайомих, то радо листувалася б із якоюсь членкою СУА, найрадше зі Стрийщини.

Також прошу Вас допомогти мені відшукати моїх знайомих, Любу і Володимира Ратушних, які перебували в таборі Цуфенгавзен і в 1948 році правдоподібно, виїхали до Америки.

Анна Шкалубина

St. Agnes WD Park Infirmary,
Mkt. Bosworth, nr. Nuneaton, Eng-
land.

ВЕСЕЛИХ І РАДІСНИХ СВЯТ

РОЖДЕСТВА ХРИСТОВОГО
та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

усім нашим покупцям та всьому українському
громадянству — бажають

СПОЖИВЧА КРАМНИЦЯ "НАДІЯ"

Стефанія і Ярослава Бернардин

621 В. Колombія Евеню

Филаделфія, Па.

Українська вишивка

Вишивана блузка

В часі товариських зустрічей та забав хочемо відсвіжити свою гардеробу. Чи не впровадити вишивку в наше святкове вбрання? Тим більше, що до вечірніх суконь чи блузок вона добре надається. Її можна також виконати при готово купленій одежі.

Подаємо зразок блузки-касака. Матеріал — одноколіровий шовк. Вишивка примінена на полах та на комірці.

Вже вийшла з друку

ілюстрована збірка віршів

К. Перелісної

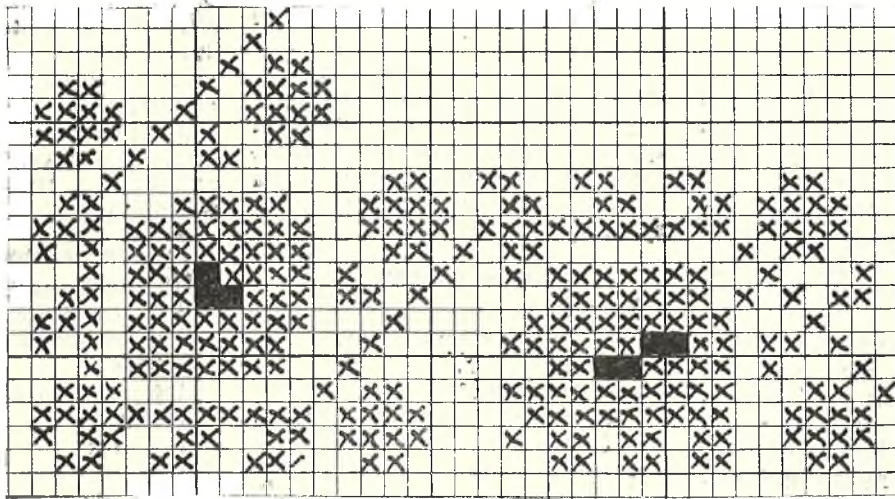
Для малят — про звірят

Ілюстрації Слави Сурмач

Ціна 60 центів

Замовляти в Централі СУА

866 N 7th St. Philadelphia 23, Pa.

Взори до блузки

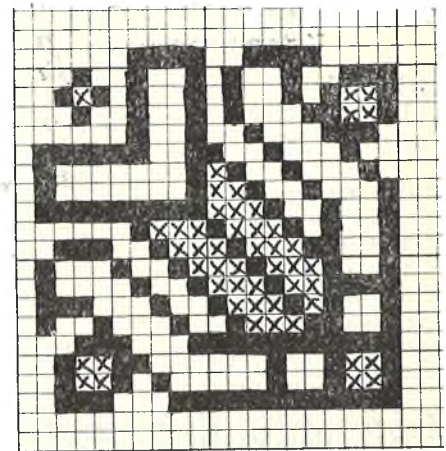
Оба взори виконані хрестиками. Їх легко примінити при рубцях блузки-касака.

а) Квітчастий взір із Волині, у красках червоній і чорній.

б) Геометричний взір із Буковини у трьох красках.

Добираючи взір до блузки,

треба руководитись краскою тла. Коли блузка біла, кремова, можна залишити первісні народні краски. Та коли колірова, тоді треба відповідно їх змінити. Напр., до зеленого тла може бути ржава й жовта вишивка, до синього — червона й срібна і т. д.

Індик печений

Потрібно:

- 1 індик середньої величини
- 3 ложки масла
- сіль

До начинки:

- 1 ф. каштанів

Обчищеного, вимитого індика насолити. Шию вирізати, але при індикі лишити більше шкіри на підгорлі, щоби можна й там дати начинку. Каштани понадрізувати ножем, залити зимною водою і заварити кілька разів. Попробувати чи обираються й обібрати їх із подвійної лущинки. Вважати, щоби залишились цілі. Удушити їх на маслі, аж змякнуть. Начинити ними підгорля і нутро індика і зашити. Покласти його в розігріту ринку, де на споді є дрібка води. Посудина не покрита кришкою. Температура печі на початку 450°. Поливати індика топленим маслом. По пів години можна температуру печі зменшити до 350° і прикрити його. Дальше доливати дрібку води і поливати маслом. В цілому повинен пектись 3 год.

Спеченого індика ділимо так: відділити ноги, з яких вийдуть по 3 кусні. Дальше кроїти груди по обох сторонах кістки в тонкі пластинки. Каштани з індика і підгорля вийняти і обложити тим його на полумиску.

Курка печена

Потрібно:

- 1 курка (3-4 ф.)
- 2 платки бекону
- сіль

До начинки:

- добра ложка масла
- 3 яйця
- 1 булка
- печінка з курки
- ½ цибулі
- зелена петрушка

Вичищену курку добре обмити і в середині та зверху насолити. Шию вирізати так, щоби

вийняти кість, а шкіру лишити при курці. Тепер приступаємо до начинки. Масло з трьома жовтками добре втерти, дати туди дрібно посічену печінку, пів цибульки, що всмажена ясно на маслі, намочену в молоці й видушену, малу булку, січеної петрушки, соли, дрібку перцю і ще все добре вимішати. Накінець дати шум із білків і 2 ложки тертої булки і легко вимішати. Начинити тим нутро курки, зашити і лишити трохи начинки для шиї. Начинити шию, зашити проріз і кінець шиї. Тепер звязати колінця чистим шнурком разом.

Покласти 2 пластинки бекону на дно ринки. На них покласти курку хребтом, підливши трохи води. Двома пластинками накрити її зверху. Ринку прикрити кришкою або алюмінієвим папером. На 400° душити пів години. Коли б виварилась вода, підлити трохи. По пів години можна обнизити температуру до 350° Пекти ще годину.

Коли спечена, поділити курку. Відтяти ноги, розрізати нитки, вийняти начинку. Вирізати груди і розділити на чотири кусники. Начинку порізати на платки і обложити курку на полумиску.

Дика печеня

Потрібно:

- 3 ф. волового мяса (стейк)
- 3 цибулі
- листок лавровий
- звичайний і англійський перець (кілька зерен)
- 2 сушені грибки
- 1 мала салера
- 1 мала морква
- 1 шклянна сметани
- ½ ложки мукки
- 1 шклянна оцту, розведеного водою

Мясо обібрати з лою і жил, добре побити товчком, вложити до миски. Окремо зварити байц, себто слабій оцет, одну цибулю, покряну в кружальця, лавровий листок і перець. Коли прохолоне, залити тим мясо так, щоби його покрило. В кімнатній температурі вистачить держати в байці 24 год.

Покроїти 2 цибулі в кружальця, малу салеру, моркву. Розі-

гріти масло в ринці і покласти на нього посолену печеню. Коли прирум'яниться обернути на другий бік, а тоді обложити її в ринці приготованою городиною. Прикрити кришкою і душити на кухні, скроплюючи її час від часу зимною водою. Коли вже м'яка, вибрати мясо на кружок, а на підливу вилляти сметану, заколочену з мукою. Коли закипить підлива зі сметаною, перетерти її через ситко і тоді покласти в підливу мясо, вже порізане на скибки. Воно повинно душитись ще 5 хвилин.

До того подається кладені галушки або макаран.

Салата з червоної капусти

Потрібно:

- 1 капуста
- 1 цитрина
- олива

Головку капусти пошаткувати дуже тоненько, кинути на посолений кипляток і заварити двічі. Відцідити на цідилці і лишити, нехай добре стече. Тоді дати до миски і скропити добре цитриною, щоби набрала знов червоної краски. Годину перед поданням посолити, дати дрібку цукру і полити оливою після вподоби.

Теляча печеня з начинкою

Потрібно на 8-10 осіб:

- 4 ф. телятини від шинки
- 1 зубок часнику
- 1 білок
- 1 ф. змеленої шинки
- 1 яйце
- 1 жовток
- 4 ложки товщу

Мясо почистити й потовкти на стільниці, щоби вийшов один плат. Натерти часником із сіллю. Білок добре розбити і помастити ним поверхню мяса. Шинку вимішати з яйцем і жовтком, і розвести рівномірно по телятині. Звинути і звязати ниткою. Вибрати стирочкою з поверхні воду. Вложити на сильно розігрітій товщі на 300° на півтори до двох годин. Коли мясо спечене, полити підливою і прикрити посудину, нехай прохолоне. Тоді краяти в тонкі пластинки і подавати з холодними підливами та салатами.

Торт оріховий

Потрібно:

- 8 жовтків
- ½ ф. цукру-мучки
шкірка з одної цитрини
- ½ ф. волоських оріхів
- 2 ложки тертої булки
- 8 білків

Жовтка втерти з цукром. Оріхи змолоти на машинці від мигдалів. Приготувати дві тортівниці однакової величини, вимастити маслом і висипати булочкою. Білка вбити на тугий шум. Получити всі складники разом, легко мішаючи. Виложити до тортівниць. Пекти у добре вигрітій печі на 350° впродовж 20 хвилин. Витягнути з печі, а коли трохи прохолодне, вийняти з форми.

Начинка до торта:

- ½ ф. оріхів
- ½ ф. цукру-мучки
- 2-3 ложки кислої сметани
ванілевий запах

Оріхи змолоти, додати цукор, запах і легко вимішати з кислою сметаною. Переложити коржики.

Склиця до торта:

- ½ ф. цукру-мучки
- 1 білок
сок із одної цитрини

Все добре разом втерти. Коли б маса була за густа, додати ложку окропу. Обілляти тим торт зверху і з боків

Медяник святочний

Потрібно:

- ¼ л. меду
- 2 ложки товщу
- 3 жовтка
- ¼ ф. цукру
- 1 ф. муки
- 3 білка
- 1 ложечка соди
- 3 ложки води
- 1 ложка коріння: цинамон, гвоздики, солодкий перець, мушкатна галка
- ½ ф. покрайних овочів: дактилів, фіг, родзинків, помаранчевої шкірки

Мід зрум'янити і зварити в високій посудині на легкому вважачи, щоб не збіг. Втерти жовтка з цукром і товщем. Влити зварений і прохолоджений мід. Вбити білка на тугий шум. Розмішати соду з дрібною водою. Получити всі складники разом і легко вимішати. Вимастити

М'ясо печене

Уже вище згадана назва вказує на те, що печені м'ясні страви вимагають печі. Змягшування м'ясних тканин відбувається під впливом розігрітого товщу зі споду, а гарячого повітря доокруги.

Процес печення можемо застосувати при всіх родах м'яси-ва (волове, теляче, бараняче, свиняче, дріб, риба). До печення м'ясо мусить бути відлежане, щоби було крихке й соковите. Про те вже ми перед тим виважено згадували.

Печене м'ясо приготуємо звичайно в більшому куснику, хоча нераз печемо й менший, а тоді скорочується й час печення.

Печене м'ясо має свій особливий, запашний смак. Він витворюється через те, що під впливом гарячого повітря білок на його поверхні стинається та легко припікається. В цьому й лежить тайна добре спеченого м'яса. Треба скоро прирум'янити поверхню, всередині змягшити волокна та зберегти якнайбільше м'ясних соків усередині, памятаючи, що поверхня повинна бути легко-рум'яна, а не спалена.

М'ясо приготоване до печення не повинно мати води на поверхні. Тому то, коли хочемо мати густішу підливу, обсіпаємо м'ясо мукою, яка втягає зовнішню вологість м'яса та вложена до печі — гарно рум'яниться. Коли нам не залежить на підливі (напр. коли вживаємо печеного м'яса зимного або ладино окрему холодну підливу), тоді витираємо м'ясу штику стирочкою, щоби поверхня була зовсім суха. Відомо, що кожна краплина води обнижує температуру. Тоді м'ясо, вложено до печі, вимагає довшого часу, щоби було рум'яне, а в то-

ти товщем вузьку, довгу високу бляху. Влити туди медяникове тісто. Пекти у добре вигрітій печі на 300° впродовж 45 хвилин до 1 год. По спеченні легко виложити з форми. Можна переложити в коробці, не висихає.

му часі під впливом гарячого повітря виходять м'ясні соки з внутрішніх волокон. І ось печення не може зрум'янитись, а по спеченні не можемо сказати, щоби була соковита. Тому то під мусить бути добре вигріта й гаряча, товщ добре розігрітий, поверхня м'яса суха, впродовж перших 20-30 хвилин температура вища, яку можна пізніше зменшити.

Більші м'ясні штуки (напр. індик, печення понад 10 ф.), прикривається тоді, коли вже гарно зарум'янилися. До цього годиться добре алюмінієвий папір, який дуже щільно закриває пательню. Так можемо залишити м'ясо на 2-3 години, не відкриваючи й не поливаючи його. Папір дуже щільно вкриває м'ясо, витворена пара з м'яса береже його від припалення, а м'ясо втягає в себе весь запах. Спечене, воно має дуже добрий смак.

Час печення

Перших 20-30 хвилин завжди температура вища від 400°, а доходить до 450°. Що більший кусник м'яса, то й більша початкова температура, бо й настає більше обниження її внаслідок вложеного м'яса. Дальший процес печення залежить від роду м'яси.

Рід м'яса	Температура печі	Кільк. хв. на фунт
волове	325°	20-25 хв.
вепрове свіже	350°	30-35 "
вепрове вуджене (шинка)	300°	25
баранина (ягня)	300°	25-30
телятина	300°	25-30
дріб: курка	300°	30
качка	325°	20-30 "
гуска	325°	20-25
індик	325°	15-25

Перехід до цієї меншої температури досягаємо найскорше тим, що підливаємо трошки води. З цього постає підлива, яку опісля подаємо з м'ясом.

Підливи можна різно заправити. Додаємо цибулю або різного роду коріння. Часом підбиваємо їх сметаною, а тоді дістаємо висококальоричну сметанову підливу. **Н. Костецька**

ЯЛИНОЧКА, ЯЛИНКА ...

Ялиночка, ялинка
У блисках, у свічках! —
І серце у Галинки
Тріпочеться, мов птах.

На вітці Ангел Божий
З зорею над чолом
Стоїть, мов на сторожі,
Пильнує перед злом.

Під вітами ялинки
В убогій курені
Лежить Ісус-Дитинка
В дитячій тихій сні.

Над ним кохана Мама
Схиляється, клячить,
Вкриває пелюшками
І слухає, чи спить.

Між вітами ялинки
Прикраси мерехтять
... А за вікном сніжинки
Униз летять-летять ...

Р. Завадович

КОТИЛОСЯ ЯБЛУЧКО

Котилося яблучко золотеньке
Та й упало Галочці до кишеньки.
А Галочка яблучка та й не їла,
Між полови в скриньочку положила.
„Лежи, лежи, яблучко, мов дитинка,
Поки прийде в гостеньки тут ялинка“.
Як завие віхола вколо хати,
Буде Різдво Галочка зустрічати.
Прибере ялиночку свічечками
І повісить яблучко між зірками.
Величати Ісусика будуть діти,
Буде з гілки яблучко золотіти.

(рз)

НЕ ЗАБУДЬ

Як до тебе загостила
Щедра на Різдво ялинка,
Дякуй Богові за неї,
Бо щаслива ти дитинка!

Та згадай і про убогих,
Що без неї обійшлися ...
І дарунками з ялинки
Щиро з ними поділися.

Як настане ніч Різдяна,
Не тужить —
Ще живе земля кохана,
Ще стоїть!

Ще народиться в Карпатах
Божий Син —
Відбудуєм рідну хату
Із руїн.

І у Києві й у Львові
До ладу
Заспіваємо Христові
Коляду.

Р. Завадович

ЩОБ СПІВАЛИ ВРАЗ

Юрку, Юрчику маленький,
В тебе голосок тоненький,
Ти нам пісню заспівай
Про далекий рідний край!

— Заспіваю, заспіваю,
Бо пісень багато знаю,
А тоді навчу і вас,
Щоб співали всі ми враз.

Роляник

СНІЖИНКИ

Музика і слова Лідії Гаєвської

Маленькі ми сніжиночки
Із пари і з води,
За вітром потихесеньку
Прилинули сюди.

Ми крутимось, танцюємо,
Все нижче ми падем.
І килимом лягаємо,
Ми спатоньки будем.

А в'терець поєїє, знов
Ми злетимо вгору,
І знову починаємо,
Ми пісеньку свою:

Ми крутимось, танцюємо,
Все нижче ми падем.
І килимом лягаємо,
Ми спатоньки будем.

САНКУВАННЯ

Ой, чудова нині днина,
Мов в неділю, мов у святе,
Ми ж ходили на санчата,
Ми ходили: я і тато.

Саночки (святий Микола
Нам приніс їх цього року)
Помагав мені тягнути
Тато на гору високу.

А потому на долину
Ми летіли, мов на крилах,
Хотів нас дігнати вітер
Та побачив, що не сила.

Дивувалися всі хлопці,
А було їх там багато,
Що ні разу ми не впали
Ми оба: я і мій тато.

Ніна Мудрик

СНІГОВИК

I

Якось рясно падав зранку
Сніг блискучий, як срібло.
Біля школи аж до танку
Кучугури намело.

Потім сонечко пригріло,
Сніг привянув надворі.
Узялися тут за діло
На перерві школярі.

Сніг качали та ліпили
Хто як міг і хто як звик.
І вневдві виріс білий
Величезний сніговик.

Із вуглинок чорні очі,
Ніс кирпатий з буряка,
Руки в боки — ніби хоче
Танцювати гопака!

День проминув непомітно,
Йде додому дівтора.
І лишивсь вночі самотній
Сніговик серед двора.

II

От як стало зовсім тихо,
Ворухнувся сніговик,
Подививсь на білі стріхи,
В правий бік і в лівий бік.

Подивився на дорогу,
На пухкий, блискучий сніг...
Раптом бачить: коло нього
Щось чорніє біля ніг.

Він незграбно нахилився
Та пильніше придивився:
Що це? Зошити й книжки
Загубили хлопчачі!

І на одному з зшитків
Він побачив в той же час —
Напис виведено чітко:
„Кость Петренко. Перший клас“.

— Кость Петренко? Хто ж цей хлопчик,
Що книжки шанує так?

А з-під стріхи враз горобчик
Каже: Це меткий хлопчак!

Він веселий, він завзятий,
Він раніш за всіх встає
І ніколи із рогаток

Нас, горобчиків, не бє!
Знає множення й складання,
Сам я бачив у вікно:

Як дадуть йому завдання —
Вмить розв'язане воно!

Сніговик подумав трішки,
Обтрусив від снігу книжку,
Під пахву в'н зошит взяв
І горобчику сказав:

— Ну, як справді цей хлопчина,
Оттакий, як кажеш ти,
То вже значить, неодмінно
Слід йому допомогти!

Хай вже так, книжки додому
Віднесу я сам йому.
Тільки путь, тобі знайому,
Покажи мені пряму!

III

От шкода, ніхто не бачив,
Як по снігу навпрямки
Сніговик ішов терпляче,
Під пахвою ніс книжки.

Тільки місяць придивлявся
І страшенне дивувався,
Визираючи з-за хмар:
— Он який іде школяр!

Важко йти ногами з снігу!
Та хоч рухатись не звик,
На слизьку ступає кригу
Добрий, білий сніговик.

Йде до річки, через кладку
Потім вулицею впрост
До самісної хатки,
Де живе Петренко Кость.

Ось підходить і злегенька
Він постукав у вікно.

Малому Борисові Богуславському
у Сиднеї, Австралія, мати пошила
козацьке вбрання, а батько спорудив
шаблюку. Недаром вони родом
із Запоріжжя!

~~~~~

— Гей, виходь-но, Кость Петренко!
Ось тобі твоє майно!

Костик вже лягав у ліжко.
Чує, хто це стукотить?
Вибіг він і бачить: книжка
Під віконечком лежить!

Ссь і друга! Ось і зшитки!
А на стежці до воріт —
На снігу виразно видно —
Чийсь важкий відбився слід.

В далині іде на мостик
Білий-білий чоловік...
Здивувався дуже Костик:
— Та невже це сніговик?

IV

Вранці Кость прибіг до школи,
Подивився — диво з див!
Сніговик немов ніколи
І нікуди не ходив!

Костик всім про цю пригоду
Розповів серед двора.
Ще такого дива зроду
Не чувала дівтора!

Хвилювались хлопці дуже:
— Ну й пригода! Оттак ніч!
Сніговик стояв байдуже,
Наче й не про нього річ.

Та хоч щоб не говорили,
А ніхто не сумнівавсь.
Тільки сторож — дід Гаврило
Щось у бороду всміхавсь.

Історія старої ялиці

В одному густому лісі, здалека від інших дерев, стояла стара висока ялиця. Лісові дерева поважали її з огляду на вік і жертвенність, бо неодну блискавку, яка мала дістатись іншим деревам, ловила вона своїм високим вершком. Ялиця була стара і сіра, зелені шпильочки, що прикрашували її галуззя пообпадали й пожовкли. Гарний зелений вершок спалили блискавки й тепер на його місці стирчав голий стовбур.

Листкові дерева стояли без листя, бо саме була зима, а шпилькові дерева були так покриті снігом, що лиш де-не-де виглядала з-під нього зелена галузка. В лісі царила мирна тиша й тільки коли вітер — вільний хлопчина гуляв у вершинах і здухував з галуззя сніг, тихий шепіт пролітав між деревами. З їхніх галузок падав на долину дощ сніжинок вони звільнені від тягару весело підносили галуззя вгору.

З недалекої лісової доріжки саме надійшов лісничий з кількома робітниками. Він приставив біля одного то біля другого дерева, робив у корі значок, а потім рубачі зрубували ці дерева. Тепер почався великий шум. Крекчучи відалися гострі зуби пил в живе дерево, а з-далека дудніли сильні удари сокири, які означали смерть не-одної ялинки.

Коли лісничий покінчив свою роботу, звернувся до старої ялиці, що він завжди робив, коли проходив біля неї. Ніжно гладив він спрацьованими руками потріскану кору старого дерева. Цікаво приглядались інші лісові дерева тій дивній поведінці, але тому, що робітники покінчили й зрубані дерева стояли покладані, лісничий попрощав стару ялицю. Скрито вітер він сльозу з очей і гірка морщина лягла біля його уст.

Стара ялиця виструнчилася, щоб довше бачити лісничого що зникав за кучугурами снігу. Потім вона зітнула голосно й з болем глянула в долину. Лісові дерева почали просити її,

щоб розказала — що це все значить і стара ялиця почала розказувати:

„Це було якраз перед тридцяти роками. Тоді стояла на цьому місці лісова шкілка дерев. Весело жили ми тут, раділи сонечком, світлом і всім живим кругом нас. Часом приходив старий лісничий, який був ще тоді молодий і повен сили муж-

чина, і наглядав за порядком. Одні деревця він пересаджував, другі забирав геть, бо були недужі. З лісничим приходив часто його синок, ясно-кучерявий хлопчина, що любив ліс так дуже, як його батько.

Одного дня сталась мені погана пригода. Сполохані олені тікали крізь нашу шкілку й сильний удар ратицею вирвав мої слабі корінці з землі. Я лежала безпомічна в гарячих проміннях сонця й була б згинула, коли б не синок лісничого, що саме проходив, лісом. Коли він побачив мене, підняв обережно і заніс до дому. Дома він знайшов великий дзбанок, поклав мене туди й обгорнув мое коріння мягенькою землею. І я жила собі вигідно та щасливо за вікном лісничівки. Там можна було багато дечого побачити. В кімнаті стояв зелений велетень, що розсівав приємне

тепло в зимі. На стіні висіло багато рогів, таких, як мають олені, але й таких, що я їх ніколи не бачила. З боку стояла шафа з рушницями; але найкращий був стінний годинник, на якому що години з'являлася зозуля й голосила час.

Так минали дні, аж нараз наш любчик, синок лісничого, занедужав. Це було на Свят-Вечір. Мене зняли з вікна, на вершок дали мені велику золоту зірку, а мої галузки прикрасили золотими горішками, румяними яблучками, шоколядою в золотому та срібному папері й білими чудовими свічками. Коли засвітили свічки, то золото й срібло блестіло й мерехтіло аж радісно ставало. І так занесли мене в кімнату недужого.

Синок лісничого лежав у біленькому ліжечку. Його очі блистіли, але це не була радість тільки гарячка; личка були червоні й це було ознакою недуги. Його батьки стояли за журено біля ліжечка. Аж тут здалося, що гарячка спала; погрілі пізнав хлопчик своїх батьків і малу ялинку, якій врятував життя.

„Правда татусю, — почав хлопчина, — коли мене вже не буде, ти занесеш яличку до лісу, щоб вона не була сама, щоб не тужила й не занедужала вкінці“

З очима повними сліз обіцяв лісничий синові сповнити його бажання, а коли заграли дзвони, кличучи до церкви, хлопчик станув перед небесними воротами.

На весну заніс мене лісничий до лісу. Здається, що ми обое не поживемо вже довго“

По цьому оповіданні запанувала в лісі глибока тиша. Зближалася ніч, численні зорі мерехтіли на небі, а з вежі недалекої сільської церкви весело звіщали дзвони: „Христос Раждається!“

Артур Шіль Ареангоф

(Переклад Н і н и М у д р и к)

UKRAINIAN WOMAN

OUR ENGLISH COLUMN

JANUARY 22, 1918—1919

The dates of January 22, 1918 and 1919 are of great significance and importance in the history of Ukrainian statehood. True, there had been many momentous dates in the course of the history of Ukraine, of primary international scope, yet those had another meaning. We may recall treaties and agreements of Ukrainian Kievan (Rus) monarchy with the Greek Empire (Constantinople) in the tenth century, the entrance of Hetman Bohdan Khmelnytsky into Kiev, capital of Ukraine (1649), Hetman Ivan Mazepa's compact with Sweden (1709). But the reason the Ukrainians revere most of all the two recent dates in the history of their native country, is because Ukraine after centuries of subjugation, severe oppression by the invaders has emerged and has resurrected in the 20th century, and has restored her ancient freedom and independence. Ukraine was again invaded by their greedy neighbors and again deprived of her freedom and independence, and after World War II has been subjugated by communist Moscow, still the Ukrainian people cognizant of the resurrection of January 22, 1918, are continuing the struggle for freedom of Ukraine, confident of their final victory.

The will to freedom and independence was firmly expressed in 1917 by Ukrainian National Congresses and the first freely elected popular parliament, the Ukrainian Central Rada Council, which adopted democratic principles of Western Europe and America for the system of the government of a resurrected Ukrainian nation.

The principle of self-determination proclaimed by President Woodrow Wilson had profound influence upon the people of Europe, for centuries deprived of their freedom and independence.

The Ukrainian people, who had been under Russian domination for nearly 300 years, were the first ones to shatter their chains and to start on the constructive work of restoring the statehood of their native country.

On January 22, 1918, at the Square of St. Sophia in Kiev the independence of the Ukrainian People's Republic was promulgated, and the next year, also on January 22, at the very same spot of the capital of Ukraine, the Union of Ukrainian People's Republic with West Ukrainian Republic (Galicia) was proclaimed.

Following the invasions by communist Russia and Poland and Rumania — in 1919—1921 — Ukraine again lost her hard won freedom. It was again divided, but

only as far as her territory was concerned. Spiritually, however, the Ukrainian people remained much more tenaciously united than ever before. And in spite of the fact that the communist victory of 1945 imposed still more fetters on the Ukrainian people, it has never acquiesced in the occupation of its country and is ever continuing its uneven struggle against the enemy. Hundreds of thousands of Ukrainians had to abandon their country, escaping to the free West, where they are laboring hard in order to assist the Ukrainian people in their struggle for freedom.

This struggle will continue until the final victory of freedom and independence, till the acts of January 22, 1918 and 1919 will again become a reality.

CRUSADE IN DEFENSE OF FREEDOM

In the United States and other democratic countries much is being written on imperialistic expansion of Red Russia, on the terrorism perpetrated by Russian communist regime in all countries behind the Iron Curtain. These problems are likewise widely discussed at meetings, public forums, conferences, over the radio as well as in some schools, yet the average person takes little interest and is rather lukewarm toward this complicated enigma of the East.

But it is high time for all fellow citizens to obtain reliable information on this subject and then to inform others. This appeal pertains to men just as well as to women. The Ukrainian women, and these born in this country in particular, are obligated to take an active part in this endeavor, for the common good of American people as well as of Ukrainian people now in communist fetters of Moscow which is threatening the free world. This is no time for

ease and care-free life, it is the time for unceasing vigilance and readings to defend the precious freedoms of your country as well as of all countries still remaining free. No matter where one is defending the freedom, one is defending the freedom of all mankind, for a loss of freedom anywhere is a threat to freedom everywhere. This world cannot survive half free and half enslaved.

The women in America can do a lot and can achieve much if they sincerely desire and act. They have proved this during the last presidential elections. And now, we firmly believe, the time has come for them to serve their country and the cause of freedom and democracy on the global scope—so let's stand up and organize a united front against communism, the hotbed of slavery, lie, treason, murder and all evil that humanity has ever known.

Anna Petrivna.

SOPHIA RUSSOVA

(1856—1940)

Sophia Russova, one of the celebrated Ukrainian patriots, was a hard worker all her mature life. She devoted her life and efforts to the cause of Ukrainian people and Ukraine. In her youth she was engaged as an educator on which subject she wrote several books. As a champion of liberty and justice she was inclined to view the Czarist despotism with reproof and criticism. This caused her many persecutions, even imprisonments.

She greeted ardently the revolution in Russia in March, 1917, and with great enthusiasm the National Revolution in Ukraine as well as the declaration of her independence on January 22, 1918. In the newly formed government of Ukraine she was a member of the Ukrainian Central Rada (parliament), she also held the post of an inspector of schools and served as professor of pedagogy at the University of Kamenets Podolsky.

At that time she had organized, together with other prominent Ukrainian women, the National Council of Women of Ukraine of which she was elected the first president.

This work had been possible only as long as Ukraine remained a free country, but all these activities ceased after the long and bloody defensive war when Ukraine fell under the yoke of Russian communists. The bolshevik invaders brought with them terror, persecutions, and enslavement of the people. Under such conditions, even worse than under Czarist regime, it was absolutely impossible for freedom-loving men and women to continue their work for the people, notably in the field of education. Having lost all freedom of action, Sophia Russova decided to escape from the communist rule to freedom. In 1922 she had crossed the border in the dark of the night and soon arrived in Prague, capital of Czechoslovakia, where she started

anew her educational and organizational activities among thousands of Ukrainian refugees. She then was of an opinion that the communist occupation of Ukraine would be only of short duration, and thus she must prepare the Ukrainian youth in exile for service in free Ukraine, as well as use all facilities available to inform the free world of the plight of Ukraine under Red occupation. She became a professor of pedagogy at the Pedagogic Institute in Prague, and there published her books on education.

Professionally a teacher of exceptional talent, Sophia Russova was also an acclaimed leader in the actions of Ukrainian women's organizations.

As president of the National Council of Women of Ukraine (in exile), she kept close relations with the International Council of Women in Zurich, Switzerland, and through her efforts the organization headed by her became a member of the International Council of Women. She likewise maintained intimate intercommunications with the International Union for Political Rights of Women and the Women's International League for Peace and Freedom. For ten years (from 1923) Russova was representing the Ukrainian women's organizations at conventions in The Hague, Copenhagen, Rome, Prague and Grenoble. Her courageous speeches (in French) on insufferable conditions in Ukraine, her informations on brutal Polish persecutions of Ukrainians in West Ukraine evoked sympathy of the delegates from both hemispheres. They marveled at the enthusiasm and courage of this grand old little lady, as she had been widely known at international conferences.

She died in 1940 in Prague, when Czechoslovakia was under Nazi occupation. Her last words, a message to Ukrainian women, was:

CHILDREN IN COMMUNIST SERVITUDE

Children are born into appalling bondage in the Soviet Union, says a Ukrainian escapee from the hell behind the Iron Curtain.

He writes of their plight as follows:

Pupils in the schools in Soviet Union were hungry, in threadbare garments, shabby, poverty-stricken, just as they had been working, at the kolkhoz (collective farm). I was one of the teachers and I can testify that only a few of the pupils had been well dressed and fed, but those were children of the agents of NKVD.

I recall the year of mass starvation launched by red Moscow in 1933. The people were sentenced to death by enforced starvation for their refusal to go to the kolkhozes. The famine first struck the children who were wandering far and wide in search of food. They were forming bands which had to rob and plunder in order to survive. When I was sent to a compulsory labor camp in 1938, I found there more than 5,000 young boys and girls who were cutting down the trees in a dense forest. Those children were ruined for life. In 1940 the Soviet government issued a decree in order to prepare the children for labor brigades, for the industry as well as for the kolkhozes. Also for work in the woods, for transportation, peat swamps and coal mines.

The children in the Soviet Union are an object of frightful exploitation. Even the communist press reveals that the youth in the Soviet Union is being used in the building of canals as well as in iron ore mines.

— Work, work, and never stop working for a free and independent Ukraine.

The truth of her words she proved through her arduous work during her life and through her accomplishments in the most difficult circumstances in Ukraine as well as in exile. And thus she has set an illustrious example which will always stand out as a bright guidepost for the coming Ukrainian generations.

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

Марта Зибачинська

На суд життя!

„Дня нас вона в світі єдина, одна — Батьківщина!“ Срібне марииво у даліні, далеко десь за обріями, а в уяві „велика руїна“

За неї ми боремось — ми, задивлені долі у вічі, що принесе завтра? Чи буде шанса жити, творити і першзавсе вирвати з лабет вражої долі землю дідів своїх і стати самі її долею?

Ми це знаємо і діти наші будуть знати. Ми не такі, як інші народи серед яких живемо. В них і нині і завтра все однако-ве, в них проблема є гріш і вигідне життя... А ми маємо ідеї, маємо ідеали. Ми преромантики двадцятого століття. Ми боремося з московським большевизмом відношенням сил один до десяти або й більше.

Цей бій — це наша історія. І нас світ скорше чи пізніше таки побачить, бо скорше чи пізніше ми таки переможемо. Такий зміст української сучасности.

Та гляньмо на побоевище цього нерівного бою. Жертви колись мабуть прийдешність підчислить. Колись якийсь науковець випише довгу статистику імен, підсумує цифри...

Але ті, що покалічені й вихолощені, наче покручені душі, — експеримент „радянського соціалізму“, остались у живих і дивляться на світ і на край свій кровю залитими очима. Вони ж пережитки сталінського терору, — вони є та „велика руїна“. Їхні діти — це ж наче діти тих японців, що пережили атомову бомбу в Гірошімі. Це ж бо дивна генерація прийдешнього. Які вони будуть? Що їм передадуть їхні батьки? Бо на ділі ті батьки не є нові люди, щось у роді людей великої проблематики, виплід нашої доби, де

ПРОВІД СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОЧИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

пересилає сердечні побажання з нагоди

РІЗДВА ХРИСТОВОГО й НОВОГО РОКУ

українським Жіночим Централям й їхнім членкам, обєднаним у СФУЖО й розкиненим по всьому світу. Водночас вітаємо від нас усіх Сестри в Рідному Краю, не засланні й у бойових станицях: дай Боже щасливо ці свята провести й вневдовзі волі України діждатися!

Ми кличемо Христос Родився! Славте Його!

О. КИСІЛЕВСЬКА, голова СФУЖО

боротьба за соціальну рівновагу і будовання нових устроїв є характеристикою і живим змістом. Ні! Це „корчовані душі“ або плянтація таких, що легко-стравні для Москви. „Товариш Сталін вчить, що людей треба вирощувати так, як садовод вирощує плодове дерево, яке йому сподобалось“ („Правда“, 22. II. 1950). Додати треба — нечуваним терором.

Цей новий тип, виплеканий Сталіном — він хіба новітній московський шовініст в Україні, як Нікіта Хрущов. Або бувший комунар-орденоносець, тепер „нікчемний націоналістичний ухильник“, що пише „Любіть Україну“, як Сосюра. В більшій або меншій мірі ці два прототипи переважають у різному степенуванні. Чи не можна таку „перебудову“ нації порівняти з катаклізмом атомових вибухів у Гірошімі? Так! Це „велика руїна“, як казав Шевченко, під оглядом національним.

Які осяги під оглядом „соціалістичним“? Колись комунна вміла зеднати і погнати на барикади проти буржуазії „голих босих і голодних“ пролетарів. Що вона дала тим тепер окраденим? Ілюзію нової, московської імперії? І запрягла їх депжавним апаратом до бопотьби за неї? А в чому ж „соціалізм“?

Ця сторінка, завесельчана барвами советської пропаганди, найслабша в цілій советській системі.

В Україні людям думати не вільно. Зокрема таким питанням давати ясні форми та розвязки вже зовсім неможливо. За те українська еміграція повинна формувати методи боротьби з більшовицьким комунізмом, зводити в цілість те, що лежить важким надгробним каменем у глибині душі кожного українця на Батьківщині, отих робітників, що роками тому вигнанні зі сіл, дядьків, що спутані в колгоспах, інтелігенції, що без перерви пише покаянні листи за „націоналістичні ухили“ І всіх, що їм число — безліч.

У ряді цих завдань є — оформляти в чітких образах суть „соціалістичного“ глузування над мільонами дітей і жінок, що в Україні. Вони — субстанція і колиска прийдешніх генерацій, а нині ними розгойдує на всі сторони большевицька фуга.

Треба висвітлити занедбане питання соціального положення жінки в ССРСР. Треба розшифрувати облуду советських законів, що викинули жінку на брук „вільної любови“, „комсомольської наплювательної точки зрення“, ординарної екс-

Із життя наших Централь

ОБЕДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК В АНГЛІЇ

Збірка на Базар М. М. М. дала добрий вислід. Із пожертвами зголосились гуртки ОУЖ, а в них виконали вишивки поодинокі членки. І так гурток у Гудерсфілді — чайний обрус (п. Лобас), і серветку (п. Гречух), гурток в Олдгамі — плетені рямці (п. Федус), доріжку (п. Гах), хустинку (п. Савка), гурток у Болтоні — 3 серветки (пп. Личко і Смочило), маленьку подушечку (пп. Скрипець і Білик), гурток у Бранфорді — 6 закладок до книжок і 6 подушечок (вислала п. Наконечна, голова гуртка), гурток у Нотінгемі — 2 малі серветки (прислала п. Дубляниця). Пожертви

експлуатації її фізичної праці й урівноправнення для більшої експлуатації, репресії після арештів чоловіків, дітей, рідних і т. д. І вкінці найбільший узаконений злочин: духове відірвання від матері її дітей, які Москва виховує по своїй владі.

Треба висвітлити життя дітей і советські закони, що згори намагаються присудити їх на мягколіпну глину. Починаючи від незаконних дітей та притягання дітей до денунціяції батьків, почерез новий курс комуністичного виховання — де те, що нині добре, завтра зле і каригідне.

Це є проблеми, що заставляють нас глядіти в глибину живого життя тих, що zostались вдома. А коли вся ця дійсність джерелиться в російському устрої большевицького закону, тоді нам треба відкривати всю мерзотність її протизаконних законів на суд життя та історії. Бо дійсність, що невбрана в слова, в думку, в систему, в образ — нікому невідома! А „незвичайна країна“, чи „голуба Савоя“ поетів мусить для політичної емігрантки бути Україною сучасности, тобто живим організмом, що його слід докладно вивчати всім українкам, де б вони не були.

окремих осіб: п. Гаврилук, Манчестер — подушечка і закладка до книжки, п. Чайківська, Стокпорт — доріжка, разом 26 штук.

Оце вперше відгукнулось наше жіноцтво в Англії на щорічний наш Різдвяний виступ у Парижі і дало тим доказ своєї зорганізованости. За це належить йому з боку виставкового комітету щира подяка.

∴

ОБЕДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК У ВЕНЕЗУЕЛІ

Ми подали вже коротку вістку про те, що дня 7. вересня 1952 р. відбулися загальні збори ОУЖ у Каракасі. Особливі умовини життя нашої громади в Венесуелі казали нетерпеливо очікувати звідомлення зі зборів, що й наспіли у міжчасі.

Праця управи ОУЖ полягала головнo в допомозі Українській Громаді при наладнанні громадського життя. Як пригадуємо собі з давніх вісток — українці в Венесуелі заходились зразу коло будови власного дому. От тут і допомагало ОУЖ при збиранні фондів. Окрім того виявляло свою дбайливість за молоде покоління у формі дитячих імпрез — ялинки, свяченого, свята матері і вечора св. Миколая. Коли тільки побудовано дім, заходило ОУЖ урухомити дитячий садок, що діє від 19. листопада 1951 р. Веде його молода киянка п. Мазняк. У грудні 1951 відгукнулось ОУЖ на поковини Н.

З нагоди свята Різдва Христового Центральна Управа Жіночих Секцій у Бразилії засилає свої найщиріші привітання голові Світової Федерації Українських Жіночих Організацій — сеніорці українського жіночого руху, пані Олені Кисілевській, Хвальній Управі СФУЖО та всім посестрам членкиням СФУЖО.

Нехай новонароджене Дитятко Боже благословить Вашу чесну добру працю на користь усього українського жіноцтва, розкиданого по всьому світі, та Вашу моральну допомогу нашим страдницям-українкам, що перебувають під варварським чоботом окупанта на рідних землях.

Христос Раждається!

ЄВГЕНІЯ ВІТРИК, секретарка

НАДІЯ ФЕЛЕК, голова

Різдвяний Базар у Парижі

Заходами Міжнародного Руху Матерів та Громадської й Соціальної Жіночої Унії (ЮФСС) відбувся 4.—7. грудня ц. р. Міжнародний Різдвяний Базар.

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) взяла й цього року участь у цій імпрезі. Українське жіноцтво, об'єднане в лавах тієї єдиної світової жіночої надорганізації, приклало багато зусилля для підготовки базару. Поодинокі члени СФУЖО, як союзи чи об'єднання українок в різних частинах світу, заздалегідь вготували речі для продажу. Й так прислали посилки: Союз Українок Америки, Жіночі Організації Канади, Об'єднання Українських Жінок Англії, Німеччини і Бельгії.

Влаштуванням та репрезентацією українок зайнявся Союз Українок у Франції, найновіший член СФУЖО. Управа СУФ на чолі з п. А. Сапрун енергійно взялася за працю, звязану з ним виступом. Треба підкреслити новий успіх, який здобуто в цьому році, а саме: дозвіл на вивішення українського прапора.

Український стенд, влаштований мистецькими руками п. Винників, виглядав у цьому році безконкурентно. На столі пишались безліч чудових і дбайливо випрацьованих вишивок. Різноманітність продаваних речей, почавши від великих об'єктів, сервет, серветок, доріжок, хустинок, закладок до книжок, подушечок і чудових великих подушок, — до різьб, літератури про Україну та листівок для пропаганди українського народного мистецтва й культури. Союз Українок у Франції видав спеціально з цієї нагоди картку Анни Ярославни. **КОЛО**

ЗУСТРІЧ ІЗ СПІВАЧКОЮ

Спілка Укр. Науковців, Літераторів і Мистців у Буенос Айрес влаштувала товариську зустріч із співачкою Ірою Маланюк, що виступає тепер в Аргентині. Вечір заповнили привіти та промови, а закінчився милою товариською гутіркою.

леви Франції та дістав до розпродажі листівки і ригора Орлика, — наших предків, що тісно були повязані з історією Франції та свідчать про співпрацю цих обох країн між собою.

коло українського стола товпилося весь час найбільше людей, що було доказом найбільшої вартости й притягаючої сили наших речей. Чудові вироби вмиль щезали зі стола. Пп. Гораїн, Матла й Дратвінська, що в гарних українських строях продавали речі, просто не могли дати собі ради з покупцями, які товпилися один поперед другого, так що п. Мазур, яка займалася касою раз-у-раз мусила відриватися від свого заняття, а п. Коваленко, не могла ні на хвилинку відійти від стола.

Базар відвідало багато українських чільних громадян. Протопросвітер о. Вишневський передав привітання й Благословення Блаженішого Митрополита Полікарпа. Надійшов чудовий привітальний лист від Пані Ольги Петлюри. Представники Греко-Католицької Української Церкви — о. Канцлер

Левенець та о. д-р Вівчарук прибули особисто. Прибув голова УЦКФ. інж. С. Созонтів, представники преси, п. Прокопович, п. Лисак, голова Філії СУФ у Лянсі й інші.

На закінчення першого дня рі, відбувся ще маленький концерт, влаштований українською групою. Під мистецьким керівництвом п. проф. Олександри Гораїн, виступив жіночий квінтет, який гарно виконав три народні пісні. Пан Татаруля виступив з грою на бандурі, а п-і Кукловська й п. Бойко показали численній публіці, як танцюються українські народні танці, за що були нагороджені рясними оплесками.

Пані Ковальська виступила з інформаціями у французькій мові про українську пісню, бандуру й танець.

Різдвяний Базар пройшов для нас з успіхом. Одначе ми хотіли б звернути увагу управи МММ на те, що належить піднести рівень цієї імпрези, яка будь-що-будь відбувається під високим патронатом Президента Франції, але ніяк не може похвалитися високим рівнем. **О. В.**

Із Базару М.М.М. у Парижі: При українському столі членки Союзу Українок Франції в народньому вбранні. Зліва: пп. Марія Мазур, Ростислава Матла, Олександра Гераїн і Віра Дратвінська,

Христос Раждається!

Перш усього складаю Вам, Сестри союзянки, найщиріші побажання веселих Свят і щасливого й успішного Нового Року.

Хочу теж зложити Вам подяку за довіря і співпрацю які Ви виказали мені як Вашій голові і провідниці.

Успіх нашої організації я завдячую помочі моїх безпосередніх співробітниць в Головні Управі, Управам Відділів на місцях і членкам, від найбільшого до найменшого Відділу Союзу Українок Америки. В кожному Відділі членки віддавали свої таланти і працю для добра й розвою нашої організації. Ваші успіхи на місцях і повна співпраця з Централю, були для мене великою піддержкою і заохотою віддати як найбільше своїх сил для Вас Союзянок.

Ви зробили великий поступ, бо Ви любите Союз Українок Америки і вірите в його ідею єдності і праці для українського народу.

З приводу Свят Різдва Христового зложім спільно нашу подяку Господеві за здоровя і силу бути активними, корисними членками СУА.

Подякуймо Йому за те що наша організація зросла, бо дістала 15 нових Відділів. Найновіший є в Милвокі, Вискансин. Вітаємо його дружньо в сімі нашої організації.

Будьмо вдячні за те що наш журнал "Наше Життя" з 1953 роком побільшений до 32 сторінок, та що число передплатників постійно зростає. Тепер буде більше матеріалу для розваги, науки й поради. Обіцяймо йому нашу постійну увагу приєднанням ще більше нових передплатниць. Для членок СУА зостається та сама передплата, хоч для не-членок буде коштувати тепер 3 дол. річно.

Будьмо раді що незабаром, за Вашою поміччю, Централь матиме свою власну хату. Завдаток даний, папері підписані. Дім Союзу Українок Америки став дійсністю. Чекаємо Ваших

Голова СУА Олена Лотоцька при своєму бюроку

дальших зголошень на позичкові уділи (шери) які будуть вислані з хвилиною одержання грошей.

Зложім щирю подяку й за те що звязки Союзу Українок Америки з могутніми і впливовими жіночими організаціями Америки стали тривкі, і що СУА є в колі проводу українців в Америці. Все те для нас, як організації має велике значення.

Дякуймо Господеві за Його ласку для усіх розкинутих по світу українок які вже зорганізувалися й стали членами Світової Федерації Українських

Жіночих Організацій (СФУЖО), що їй наша організація дала початок. І молім Всевишнього за здоровя й довге життя вельми достойної нашої сеніорки Олени Кислевської, голови СФУЖО.

Пам'ятаймо що перед нами ще велика, недокінчена праця. Наш народ ще далше у важкій неволі й ми обов'язані допомогти йому здобути волю. Союз Українок служив і буде служити цій великій ідеї. З Божою поміччю наша праця буде вплетена у вінок визволення України. **Олена Лотоцька, голова.**

ЦЕНТРАЛЯ ОДЕРЖАЛА

від 26. листопада до 20. грудня:

Річна вкладка і організаційний Фонд:

Від. 8	Бронкс	—	19.00
10	Філадельфія	20.00	5.00
28	Ньюарк		10.00
49	Боффало	20.00	5.00
50	Бетлегем	20.00	5.00
57	Ютика	20.00	5.00

Фонд Централі СУА:

Від. 24	Клівленд	19.00
30	Елизабет	20.00
49	Боффало	5.00
„ 57	Ютика	20.00
Марія Сенко,	Філадельфія	5.00

Фонд Дому СУА:

Від. 24.	Елизабет, 1 уділ (позичка)	100.00
----------	----------------------------	--------

Пресовий Фонд „Н. Ж.“:

Від. 6	Рочестер, збірка з нагоди уродин Катерини Андрусів	21.70
Від. 8	Брокс	10.00
Від. 8	Бронкс	10.00
38	Ленсинг, збірка	8.00
„ 49	Боффало	5.00
К. Стефанович,	Бруклин	5.00
Ева Дудяк,	Гакетставн	1.00
К. Малицька,	Ричард, Саск.	1.00

На вкладку до СФУЖО:

Від. 30	Клівленд	2.85
57	Ютика	3.00

Фонд „Мати й Дитина“:

Від. 11	Трентон	45.00
27	Питсбург	40.00
„ 49	Боффало	20.00
О. Коренець,	Морриставн	5.00

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Неділя 16. листопада надовго останеться в пам'яті членок 6. Відділу СУА. В цей день довголітня бувша голова Відділу п. Хмиляк, при допомозі п. Стехна, приготувала велику несподіванку для всіх членок Відділу, а головню п. Катерині Андрусів, яка в цей день обходила 59. річницю своїх народин.

Відбувши звичайні що-місячні сходини, на яких, на внесок п. Андрусів ухвалено закупити шерів на купню дому Централі за 200 дол. п. Хмиляк запросила всіх присутніх до стола, на якому пишався традиційний уродиновий торт, як „млиньське коло“ та смашна перекуска. У дружній та милій гутірці непомітно минав час. Голова п. Герула зложила шановній ювілятці побажання і вручила їй дарунок, а присутні відспівали „Многая літа“. Потім секретарка Відділу п. Онуфрик, складаючи побажання, спрямувала думку присутніх на рідний край, згадала, що з хвилиною народження маленької Катерини вже написалось їй призначення молодю дівчиною поїхати в далеку Америку і тут здобувати хліба, але їй промощувати шлях для української справи, доки доля Всевишнього не дозволить давнім і новим емігрантам повернутись у Рідний Край.

Глибоко зворушена, зі сльозами в очах, секретарка Відділу п. Бачинський, Сан Франциско, замість вінка на могилу Теофіля Томоруг, збірка 29.00
о. д-р В. Левицький, Аллентавн, збірка, зложили: Теод. Іваськів і Олена Тейка по 10.00; о. В. Левицький 4.00; Василь Ракочий 1.00; Разом 25.00
Д-р Софія Парфанович, Дітройт 10.00

З подякою

Стефанія Пушкар, фін. секр.
Марія Бабяк, касієрка

зами в очах дякувала Катерина Андрусів за цю милу несподіванку, а складаючи 6 дол. започаткувала збірку на пресовий фонд „Н. Ж.“ На ту ціль зложили: К. Андрусів 6 дол., по 1 дол. пп. Хмиляк, Герула, Пастущин, Стехна, Мельник, Онуфрик. Дрібними зложили присутні 9.70 дол. Разом 21.70 дол.

М. Повх.

ШИКАГО, ІЛЛ.

12. жовтня ц. р. 22. Відділ СУА в Шикаго влаштував товариську зустріч усіх Відділів СУА (22., 26. і 56. Відділи) з представницями інших національностей. Прибули до нас п. П. Данзвордіс — литовка, п. А. Вента — лотишка, п. К. Папуцевич та п. В. Махнах — білоруски, п. д-р М. Мульценца і п. У. Наляніце — хорватки.

Коли при гарно прибраних столах зібрались усі гості, голова 22. Відділу СУА п. Федуняк привітала всіх приявних та підкреслила, що 22. Відділ започаткував товариські взаємини з жіночими організаціями інших національностей. Пані І. Падола подала короткий звіт діяльності 22. Відділу в Шикаго в англійській мові, а п. Н. Каменецька в українській мові.

Пізніш промовляла п. Данзвордіс — литовка. У своїй промові підкреслила дружні взаємини між литовцями та українцями, як також висказала своє вдоволення, що ті дружні взає-

мини на терені Шикага ще більше затіснились через спільну зустріч. Підкреслила, що так литовці як і українці мають спільного ворога, проти якого мусять спільно боротися.

По п. Данзвордіс промовляли інші делегатки, висказуючи своє вдоволення з приводу ближчого пізнання українок та бажання і на майбутнє співпрацювати з Союзом Українок Америки.

Друга частина вечора перейшла на милій товариській гутірці при добрій каві та смашних тортах, перериваній мистецькою програмою; а то фортепіановим сольо панли Барабаш, виконанням кількох пісень жіночим хором СУМА, та висвітленням образів із відбутого показу поші в Дітроїті.

На закінчення вечора голова 22. Відділу п. Федуняк подякувала теплими словами гостям за милу зустріч і обдарувала представниць інших національностей гарно вишитими хустинками.

Цей чайний вечір залишив по собі милі спомини у всіх приявних на довший час.

Юлія Назаревич

* * *

У великій бібліотеці „Шикаго Паблік Лайбрері“ при Мічиген Булвар у Шикаго, за старанням голови 22. Відділу в Шикаго п. Федуняк і культурно-освітньої референтки п. Заброцької українці дістали свій „куток“, у якому приміщено ті гарні ляльки які виконала і жертвувала членка 22. Відділу СУА п. Анна Рубчак (довголітня секретарка і голова СУ в Калуші — Західна Україна).

Побіч них стануть інші укра-

Високоповажаній Голові СФУЖО п. О. Кисілевській
і всьому українському жіноцтву на Рідних
Землях і по всіх закутинах земної кулі
ВЕСЕЛИХ СВЯТ ХРИСТОВОГО РОЖДЕСТВА
і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

бажає

УПРАВА і ЧЛЕНКИ 47 ВІДДІЛУ СУА ім. Л. УКРАЇНКИ
в Рочестер, Н. Й.

їнські експонати, як писанки, вишивки та ін., а крім того буде виставлена вся українська преса, видавана в Америці. Однак українські ляльки будуть найбільшою прикрасою українського кутка, за що п. Анні Рубчак належить щира подяка від 22. Відділу СУА в Шикаго.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Дня 9. листопада 1952 р. 28. Відділ СУА в Ньюарку, святкував двадцяті річницю свого існування. З цієї нагоди видано ювілейну книгу, де описано цілу історію нашої організації. Даліше, уряд нашого Відділу хотів щоб те свято випало гідно, як пристало на нашу організацію. Тому подбав за відповідну програму, яка складалася з двох частин. Перша програма складалася з бенкету, промов і привітів від позамісцевих Відділів і організацій, а друга частина була мистецько-забавова. Свято відкрила наша довголітня передсідниця, п. Анна Настюк, яка зараз на вступі попросила всім добре знану п. Пелагію Кучкуда, до переведення свята. П. Кучкуда теплими словами привітала присутніх гостей і попросила п. Олену Лотоцьку, голову Союзу Українок Америки до слова. П. Лотоцька перейшла вкоротці історію нашого Відділу від його заснування, зясувала завдання і працю жінки взагалі і згадала про успіхи та користі, які праця жінки принесла для українського народу.

По промові п. Лотоцької слідували привіти: від п. І. Бенпал, п. К. Пелешок з Нью Йорку, п. Полевчак з Елизабет, Н. Дж. і другі. З мужчин від парохії в Ньюарку говорив п. Пасічняк, який між іншим зазначив, що коли б жінка кандидувала на президента ЗДА, то він напевно голосував би на не. Від хору „Трембіта“ говорив п. Утриско, який признався, що він, як рівнож усі члени хору, завжди уважають собі за честь співати для нашої організації. Від „Самопоміч“ говорив д-р Карапінка. Четвертим із мужчин говорив адвокат В. Кузьма, наводячи

кілька гумористичних випадків із життя організації.

Друга, себто мистецька, частина нашої програми була під проводом п. Кононів, яка не жалувала ні часу, ні труду, щоб членок підготувати. Сама п. Кононів це не тільки фахова, але також вроджена артистка. Дикція в неї чудова, рухи естетичні, а при тім має незвичайний дар, що так скажу, чару впливати на публику. При п'яні була наша молоденька піяністка, Галя Клим яка ніколи не відмовиться допомогти в доброму ділі. Наш власний хор, не тільки співав добре, але презентувався, за словами одного з бесідників, як група молодих, уродливих дівчат. Також неможливо було б не згадати наших пань, що під проводом п. Винник зайнялися кухнею і приготували знамениті страви.

Наш бенкет і свято удалося на сто відсотків. Публика дописала чисельно й тепло сприйняла промовців і програму. Настрій був прекрасний, всі почували себе як одна велика родина і в такому настрою розійшлися до своїх домів.

Катерина Кузьма, кас.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Річні збори 42 Відділу

Дня 7. 12. 1952 зійшлися численно членки 42 Відділу. Збори відкрила голова п. Марія Григорець і зреферувала кілька біжучих справ. Секретарка п. Ірина Волянська прочитала протокол. З черги п. Марія Демяник відчитала звіт контрольної комісії, яка переглянула книги Відділу і знайшла все в доброму порядку. Тому й пропонувала висловити довіря дотеперішній управі

На передсідницю зборів вибрано п. Анну Бойко, яка перебрала провід. Слідував вибір нової управи, яку повітали збори оплесками. Головою вибрано п. Марію Демяник, відому з довголітньої праці у Відділі та Сестрицтві. Містоголовою стала п. Євгенія Задорожна, що бере живу участь у житті СУА. Секретаркою стала п. Бендзяк, що хоча роджена тут, гарно пише й

читає по-українськи. Касіеркою зосталась п. Мишишин, бо ніхто й чути не хотів, щоби настала в тому уряді якась зміна. Її заступницею вибрано п. Журибиду, довголітню членку Відділу. До контр. комісії увійшли: пп. Григорець, Пашук, Бойко. Уряд господинь перебрали пп. Комар і Козак. Опікунками хворих стали пп. Марич і Малиновська. Слідувала перекуска й при ній членки ще довго гуторили на різні теми.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Свято Лесі Українки

Дня 16. листопада 47 Відділ вшанував свою патронку окремим святом у парохіальній заці гр.-кат. церкви.

Голова Відділу п. А. Смерчинська відкрила свято рефератом „Леся Українка — найбільша поетка України“. Реферат був дуже цікавий та дбайливо опрацьований. Опісля п. І. Клодзінська віддеклямувала англійською мовою „Контра спем сперо“, а п. М. Приймак „Мрії“. Приємно було послухати п. Л. Німців, яка відспівала дві пісні: „Не співайте мені цієї пісні“, слова Лесі Українки, і „Бабине літо“ — музика Д. Січинського. Гарне враження викликало теж скрипкове сольо п. І. Зобнів.

Найбільше зацікавив публіку виступ хоору, що складався з членок 47 Відділу під управою п. проф. І. Костинюк. Хор відспівав три пісні: „Ой, послала мене мати“, музика Кошиця, „Місяцю князю“ і „Вітер повіває“, слова І. Франка, музика Кошиця. Це був перший виступ хору й публіка привітала його гучними оплесками.

У другій половині концерту відбулася виставка „Іфігенія в Тавриді“ Лесі Українки з ликло „Кримські відгуки“ Ролю Іфігенії відограла п. Ірина Руснак. Рецитували пп. О. Гуран і О. Цимбаліста. Цю виставу підготував культ.-освітн. реферат при 47 Відділі СУА під проволком п. Л. Демиденко і п. М. Приймак

Свято залишило приємне враження у глядачів, а Відділові бажаємо успіхів у його далішній праці,
С. В.

НОВІ КНИЖКИ

Вперед Україно! Декляматор. Уклад О. Олелько. Українська Національна Єдність у Франції. Бібліотека Самоосвіти.

Докія Гуменна: Велике Цабе. Повесть. Нью Йорк 1952. Обкладинка Петро Холодний.

Докія Гуменна: Мана. Повесть. Українсько-Американське Видавниче Товариство. — Нью Йорк 1952. Серія Художньої Літератури ч. 1.

Пропамятна книжка з нагоди 20-ліття існування Союзу Українок Америки, Відділ 28 в Нью-арку, Н. Дж. 9 листопада 1952.

Марія Цуканова: Бузковий цвіт. Видавництво Миколи Денисюка. Буенос Айрес 1951. — Літературна Бібліотека ч. 5.

Мирослав Небелюк: Анна Ярославна. Українська княжна на королівськ. престолі Франції. Українська Національна Єдність у Франції.

К. Перелісна: Для малят — про звірят. Збірка віршів. Ілюстрації Слави Сурмач. Філадельфія 1952. Кооп. „Базар“

Українські народні приповідки. Впорядкував Олекса Воробай. Лондон 1952. Зошит перший.

Р. Кіплінг: От так казки! Переклад Юрій Сірий. Нью Йорк 1952. Обкладинка Петра Холодного.

ЛІТЕРАТУРНІ ВЕЧОРИ

Дня 19. грудня влаштував Літ.-Мистецький клуб у Нью Йорку вечір, присвячений пам'яті письменниці Катрі Гриневичевої. Взяли участь Людмила Івченко, Лідія Крушельницька, Ярослава Турянська, І. Коровицький.

У тому ж Клубі відбувся нещодавно авторський вечір Людмили Коваленко, яка відчитала уривок із своєї нової повісти.

Літ.-Мистецький Клуб у Дітройті організував виїзд до сусіднього канадського міста Вінзору, де й відбулася товариська зустріч. М. Гарасевич прочитала доповідь про життя Київського університету в рр. 1936-41.

Повідомляємо співробітниць та дописувачок, що рукописи, надіслані після 15-го вже не можуть увійти до чергового числа журналу.

ВІСТІ КОМІТЕТУ „МАТИ Й ДИТИНА“

Вже наспіли звіт про висилку збіркових пунктів про висилку в Різдвяній кампанії. Обізвались ті, що вислали найскорше та сподіємось, що незабаром наспіють і дальші звіт про подаємо їх у поазбучному порядку:

Амстердам, Н.Й. (О. Добрянська) — 600 ф харчів, 575 ф одягу.

Бетлегем, Па. (О. Маруненко) — 128 ф харчів, 139 ф одягу.

Шикаго, Ілл. (А. Федуняк) 12 пачок харчів, 112 пачок одягу.

Дітройт, Миш. (Т. Стельмах) — 500 ф одягу.

Лорейн, Огайо (Р. Левицький) — 1000 ф харчів, а окрім того 520 ф харчів для української школи в Мюнхені.

Манчестер, Н. Г. (Марія Буцяк) — 85 ф харчів, 20 ф мила, 40 ф одягу.

Ньюарк, Н. Дж. (О. Гординська) — 11 пачок із одягом.

Пітсбург, Па. (Л. Кульчицька) — 50 ф харчів.

До цього приходить гарний дарунок збіркового пункту в Філадельфії у висоті 3,380 фунтів. Як бачимо, вже було чим обділити дітвору, захисти та лікувальні пункти. — Посилки йшли в більшій половині на осередок ЗУАДКомітету в Німеччині, а в меншій половині на такий же осередок у Зальцбургу.

Комітет „Мати й Дитина“ спирається в своїй праці головно на Відділах СУА. Тимто й підсумовуючи осяги за 1952 р. бажає в першу чергу подякувати Управам Відділів за їх піддержку й доброзичливе відношення до тієї акції. Також слід відмітити інші установи, що створили збіркові станиці, як „Просвіта“ в Лорейн, Огайо, і „Самопоміч“ у Гренд Репідс, Миш. Якою дорогою не йшла б акція — все вона корисна, коли вливається в одне русло допомоги залишенцям!

При розподілі старатись мемо звязати жертводавців із обдарованими, спрямовуючи дар якоїсь збіркової станиці до певного скупчення залишенців. Безпосередній звязок допоможе краще зрозуміти потреби одних та спростоги других.

Напередодні великого свята Різдва Христового бажаємо всім нашим співробітникам і співробітницям, що так вірно зрозуміли свій обов'язок супроти залишеного брата — радісно і в мирі зустріти цей великий день. Нехай радість обдарованих братів і сестер за океаном прикрасить і Ваше Різдво.

АЛЛЕНТАВН, ПА.

Православна парохія в Аллентавн, Па., повідомляє про висилку 14 пакунків одягу ваги 500 фунтів до станиці ЗУАДКомітету в Європі. До листа залучує чек на 25 дол. з проханням — розіслати їх православним родинам в Європі. Цю квоту зложили: п. Теодор Іваськів 10 дол., Олена Тейка 10 дол., о. д-р В. Левицький 4 дол. і Василь Ракочий 1 дол. При збірці одягу працювали: пп. Параня Лаба, Анна Федорак, Марія Чорній, Марія Рудакевич, Розалія Шацька й ін.

Комітет „Мати й Дитина“ складає щирю подяку дітякам і жертводавцям та подбає за правильний розподіл надісланого.

САН ФРАНЦІСКО, КАЛ.

Члени і членки Відділу УККА у Сан Франціско зложились на похороні Теофіля Томоруга на невянучий вінок покійному у формі пожертви 29 дол. на Комітет „Мати й Дитина“

За цю пожертву складає їм щирю подяку

Комітет „Мати й Дитина“

Справлення помилки

У „Змісті 1952 річника“ в ч. 12, 1951 зайшла помилка. На кінці уступу „Жіноча праця, жіночий ру“ бракує рядок такого змісту, **В. Шпаківська:** Чому так сталося? ч. 10, ст. 20.

SPIRIT of FLAME

A COLLECTION OF THE WORKS OF

LESYA UKRAINKA

Translated by Percival Cundy
Foreword by Clarence A. Manning

Ціна книжки \$5.00

Замовлення приймає

**Ukrainian National
Women's League
of America, Inc.**

866 N. 7th St., Phila. 23, Pa.

ЗБІРНИКИ ДЛЯ ДОШКІЛЛЯ ТА ПЕРШИХ КЛАС ШКОЛИ

Весна . . . . . 50 ц.

Літо . . . . . 70 ц.

Осінь . . . . . 70 ц.

Зима . . . . . 50 ц.

Казки, віршики, інсценівки, гри
упорядкувала Марія Юркевич
Замовляти в ЦЕНТРАЛІ СУА

Вже появились
казочки й віршики з „Нашого Життя“

СОНЯШНІ ДНІ

Упорядкувала Марія Юркевич
Ціна 30 центів

Замовляти в Централі СУА

Вже вийшла з друку
ілюстрована збірка віршів
К. Перелісної

Для малят – про звірят

Ілюстрації Слави Сурмач
Ціна 60 центів

Замовляти в Централі СУА
866 N 7th St. Philadelphia 23, Pa.

THERE IS

A DIFFERENCE IN FUNERAL SERVICE

Established 1920

NASEVICH FUNERAL HOME

MRS. MICHAEL F. NASEVICH
MICHAEL E. NASEVICH

SURPASSING SERVICE

Air Conditioned for your comfort

No deserving Poor Refused

N. E. COR. FRANKLIN & BROWN STS.

PHILADELPHIA 23, PA.

УКРАЇНКИ В КАНАДІ, АМЕРИЦІ Й ІНШИХ КРАЇНАХ СВІТУ!

Читайте і передплачуйте одинокий жіночий журнал у Канаді
„ЖІНОЧИЙ СВІТ“, який видає кожного місяця Організація
Українок Канади ім. Ольги Басарабової.

„ЖІНОЧИЙ СВІТ“ охоплює собою всі ділянки суспільного
життя, цікаві для українського жіноцтва. В ньому знайдете
статті на теми: культурно-освітні, виховні, організаційні, го-
сподарські й ін. Є в ньому і зразки укр. літератури та поезії.

„ЖІНОЧИЙ СВІТ“ дає також поради українським жінкам із
різних ділянок життя. Для дітей є окрема частина — т. зв.
„ДИТЯЧИЙ СВІТ“, в якій, крім листа до діточок від редак-
торки, є цікаві оповідання та гарні віршики. Журнал багато
ілюстрований. Річна передплата в Канаді й Америці \$2.50.
В інших країнах \$3.00.

Висилайте вашу передплату на адресу:

WOMAN'S WORLD

P. O. Box 3093 — Winnipeg, Man., Canada

Phone ST 4-2056

МАРІЯ ГОЛОВАТА, владителька ОДИНОКОГО УКРАЇНСЬКОГО СКЛЕПУ

де можна набути: меблі до спальні, їдальні, кухні
й гостинної; машини до прання; газові й електричні
печі; G.E. холодильні (рефриджерейтор) і інші речі
до краси Вашого дому, а також телевізійні і радіо
апарати найкращих фірм.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ І НА ДОГІДНІ ЛЕГКІ СПЛАТИ

Скелп відкритий кожного дня від 9 ранку до 9 вечора
Вівторок і четвер від 9 ранку до 6 вечора

MARIA HOLOWATY

329 W. GIRARD AVENUE

PHILADELPHIA 23, PA.